

- **Hastalara Ait Verilerin Talep Edilmesi**

Değerli Meslektaşlarımız,

İlçe Sağlık Müdürlükleri tarafından meslektaşlarımıza gönderilen yazılarla sağlık verilerinin Bakanlık tarafından oluşturulan sisteme aktarılması istenmektedir.

Sağlık Müdürlükleri tarafından gönderilen yazıda, hastaların kişisel sağlık verilerinin işlenme sebebi olarak gösterilen Bakanlık politikası 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinde kişisel sağlık verilerinin hastanın rızası aranmaksızın işlenmesine izin veren amaçlar arasında yer almadığından söz konusu talebin yerine getirilmesine olanak bulunmamaktadır.

Meslektaşlarımızın kendilerine yapılacak tebligat üzerine ilgili makama verebilecekleri dilekçe taslağı aşağıda bilginize sunulmuştur.

Bilginize sunar, sağlıklı günler dileriz.

İstanbul Dişhekimleri Odası

Konu ile ilgili TDB Genelgesi ve T.C. İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'nün yazısı ektedir.

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
TURKISH DENTAL ASSOCIATION

GENELGE

Sayı : 001-1.1743

Konu : USS Veri Gönderimi Hakkında

Tarih : 07.12.2020

DİŞHEKİMLERİ ODASI BAŞKANLIĞI'NA,

Geçtiğimiz aylarda muayenehane, poliklinik ve merkezlere gönderilen yazılarla 1 Eylül 2020 tarihine kadar Muayene Bilgi Yönetim Sistemi'ne entegre olmaları gerektiğini bildiren yazılar gönderilmiş, anılan yazılara ilişkin olarak hastanın açık rızası olmadan sağlık verilerinin Sağlık Bakanlığına gönderilebilmesi için Bakanlığının talebinin tek başına hukuka uygunluk sebebi olmayacağı; sağlık verilerinin hastanın rızası olmaksızın merkezi sistemde toplanması için gerekli sebep, kapsam ve amacın açıkça belirtilmesi gerektiği ifade edilmişti.

Sağlık Müdürlüklerinin şimdi gönderdiği ekli benzer yazısıyla, tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında oluşturulan sağlık verilerinin Bakanlık tarafından oluşturulan sisteme aktarılmasının sebebi olarak "Sağlık Bakanlığı politikası" gösterilmektedir.

Bakanlık politikası, kişisel sağlık verilerinin toplanmasını hedefleyebilir. Ancak bu hedefe ulaşılabilmesi için 6698 sayılı Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması Kanununun 4. ve 6. Maddesine uygun düzenlemelerin yapılması; uygun sebep, amaç ve kapsamın açıklanması gereklidir. Bu bağlamda, 6698 sayılı Kanun'un 4. maddesine uygun olarak, bütün kişisel veriler gibi kişisel sağlık verileri de ancak belirli, açık ve meşru amaçlar için ve işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü biçimde işlenebilir; bu temel ilkelere aykırı veri işlemleri hukuka uygun kabul edilemez.

Sağlık Müdürlükleri tarafından gönderilen yazıda hastaların kişisel sağlık verilerinin işlenme sebebi olarak gösterilen *Bakanlık politikası* 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinde kişisel sağlık verilerinin hastanın rızası aranmaksızın işlenmesine izin veren amaçlar arasında yer almadığından söz konusu talebin yerine getirilmesine olanak bulunmamaktadır.

Meslektaşlarımızın kendilerine yapılacak tebligat üzerine ilgili makama verebilecekleri dilekçe taslağı ekte paylaşılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla,

Gülay Özdoğan
Türk Dişhekimleri Birliği
Genel Sekreteri

Ek:

- 1) T.C. İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'nün Yazısı (1 sayfa)
- 2) Dilekçe Taslağı (1 sayfa)

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

İSTANBUL İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - İSTANBUL
SAĞLIK BİLGİ SİSTEMLERİ BİRİMİ
01/12/2020 14:01 - 18499742 - 710.99 - E.2972

EK-1

Sayı : 18499742-710.99
Konu : USS Veri Gönderimi Yapmayan
Kurumlar Hk.

DAĞITIM YERLERİNE

Sağlık Bakanlığı politikası gereği tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında oluşturulan sağlık verilerinin web servisler aracılığıyla online (çevrim içi) toplanmasını, işlenmesini ve veri kalitesinin yükseltilmesini sağlayan sistematik ve işlevsel kayıt sistemini hizmete sunmuştur.

Bu politika doğrultusunda Müdürlüğümüz tarafından yapılan kontroller sonucunda ilçeniz sınırlarında bulunan sağlık tesislerinin 2019-2020 yılına ait Ulusal Sağlık Sistemi (USS) veri gönderimlerinin yapılmadığı tespit edilmiş olup ekte sunulmuştur. İlçe sınırlarınız içerisinde faaliyet gösteren sağlık tesislerinin veri gönderimlerinin kontrol edilerek **11.12.2020** tarihi mesai bitimine kadar tamamlanması ve resmi yazı ile tarafımıza bilgi verilmesi hususunda; Gereğini ve bilgelerinizi arz/rica ederim.

e-imzalıdır.
Muhammet DOĞAN
Başkan

Ek: Veri Göndermeyen Kurumlar Tablosu (1 adet)

Gereği:
38 İlçe Sağlık Müdürlüğüne
Adalar Toplum Sağlığı Merkezine

Bilgi:
Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığına

**İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE,
....İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE,**

Konu : USS veri gönderimi hakkında.

Tarafıma gönderilen yazıyla 11.12.2020 tarihine kadar tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında oluşturulan sağlık verilerinin Bakanlık tarafından oluşturulan sisteme aktarılması gerektiği belirtilmektedir.

Anayasa'nın 20. Maddesine göre hastaların kişisel sağlık verilerinin paylaşılabilmesi/işlenebilmesi için ancak kanuni bir sebep olması gereklidir. 6698 sayılı Kişisel Sağlık Verilerine İlişkin Kanunun 6/3. Maddesine göre kişisel sağlık verileri ancak kanunda belirtilen amaçlarla (kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla) ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenebilir. Belirtilen amaçlar dışında sağlık verisinin işlenmesi için ilgilinin açık rızasının varlığı şarttır.

Tarafıma gönderilen yazıda, kişisel sağlık verilerinin paylaşılması isteğinin Sağlık Bakanlığı politikasının gereği olduğu vurgulanmıştır. Ancak *Bakanlık politikasının gereği* Yasa'da sayılan amaçlar arasında yer almamaktadır.

Hukuka uygun bir sebep olmaksızın hastaların kişisel sağlık verilerinin işlenmesi tazminat ve ceza sorumluluğuna neden olacağından, konunun hassasiyeti nedeniyle durumun tarafınızdan yeniden değerlendirilmesini bekler, ilgili talebin Yasa'ya uygun bir dayanağı gösterilemediğinden anılan talebin tarafımdan yerine getirilebilmesi mümkün bulunmadığını belirtmek isterim.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim. .../.../2020

.....

Muayene Bilgi Yönetim Sistemi'ne (MBYS) Sağlık Verilerinin Paylaşılma Sınırları

Bilindiği üzere, Sağlık Bakanlığının talebiyle, Sağlık Müdürlükleri tarafından muayenehane, poliklinik ve merkezlere gönderilen yazılarla 1 Eylül 2020 tarihine kadar Muayene Bilgi Yönetim Sistemi'ne (MBYS) entegre olmaları gerektiği bildirilmiştir.

Söz konusu yazıların temelinde yer alan Sağlık Bakanlığı yazısının hukuka uygun olmadığı, meslektaşlarımızın hastanın açık rızası olmadan bu yazıda belirtilen amaçla sağlık verisi paylaşmasının suç oluşturacağı da vurgulanarak ilgili yazının yeniden değerlendirilmesi tarafımızdan talep edilmiştir.

Kendilerine gönderilen yazılar nedeniyle meslektaşlarımızın ilgili makama verebilecekleri dilekçe taslağı ektedir.

İstanbul Dişhekimleri Odası

.... İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE,
....İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Konu: MBYS entegrasyonu

Tarafıma gönderilen yazıyla 01.09.2020 tarihine kadar Muayenehane Bilgi Sistemi entegrasyonunu tamamlayarak, kayıt dışı ekonomik faaliyetlerin sınırlandırılması amacıyla işlenmek üzere, hastaların kişisel sağlık verilerini, Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 27/8. maddesi uyarınca bu sistem üzerinden paylaşmam gerektiği belirtilmektedir.

Anayasa'nın 20. Maddesine göre hastaların kişisel sağlık verilerinin paylaşılabilmesi/işlenebilmesi için ancak kanuni bir sebep olması gereklidir. 6698 sayılı Kişisel Sağlık Verilerine İlişkin Kanunun 6/3. Maddesine göre kişisel sağlık verileri ancak kanunda belirtilen amaçlarla (kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla) ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenebilir. Belirtilen amaçlar dışında sağlık verisinin işlenmesi için ilgilinin açık rızasının varlığı şarttır. Kayıt dışı ekonomik faaliyetlerin sınırlandırılması, Yasa'da sayılan amaçlar arasında yer almamaktadır.

Ayrıca, hastaların kişisel sağlık verilerinin paylaşılması için entegrasyon yapılması isteğinin dayandırıldığı Yönetmelik hükmü Danıştay 15. Dairenin 15.1.2019 tarih ve 2018/530 E. sayılı kararıyla durdurulmuştur. Yürütmesi durdurulmuş bir kuralın uygulanması söz konusu olamaz.

Bütün bunlardan başka, dişhekimleri dayanak Yönetmeliğin kapsamında da değildir.

Türk Dişhekimleri Birliği tarafından Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapılarak ilgili yazının bu çerçevede yeniden değerlendirilmesi talep edilmiştir.

Hastaların kişisel sağlık verilerinin hukuka aykırı olarak işlenmesi suç oluşturduğundan ve MBYS entegrasyonuna ilişkin talebin hukuki dayanağı gösterilemediğinden anılan talebin tarafımdan yerine getirilebilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim. ../../2020

Dişhekimisi

EK: 1) TDB yazısı

2) Danıştay 15. Daire Kararı

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ

TURKISH DENTAL ASSOCIATION

Sayı : 002. 1047

Konu : "Muayenehane Bilgi Yönetim Sistemi"ne
Hasta Verilerinin Gönderilmesi

Tarih: 13.07.2020

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne

(Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları

Dairesi Başkanlığı)

İlgi : 07.07.2020 tarih ve E.1157 sayılı yazınız.

İl Sağlık Müdürlükleri tarafından Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Dairesi Başkanlığı'nın 07.07.2020 tarih ve E.1157 sayılı yazısı ilgi tutularak sağlık kuruluşlarına gönderilen bir yazıyla, sağlık kuruluşlarının Muayene Bilgi Yönetim Sistemi isimli bir program vasıtasıyla hasta verilerinin Sağlık Bakanlığı tarafından tutulan merkezi kayıt sistemine gönderilmesi istenmektedir.

Anılan talebin gerekçesi, kayıt dışı ekonomiyle mücadele olarak açıklanmaktadır.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca, sağlık ve cinsel hayata ilişkin veriler en yüksek korumaya tabi tutulmuş verilerdir. Bunların kanunda belirtilen sınırlı amaçlarla ve yine kanunda belirtilen sınırlı kişi ve kuruluşlarla ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi mümkündür. Kanunun 6. Maddesinde belirtilen amaçlar arasında kayıt dışı ekonomiyle mücadele veya buna benzer herhangi bir amaç bulunmamaktadır. Kanunda ifade edilmeyen bir amaçla kişisel sağlık verisinin işlenmesi Anayasa'nın 20. Maddesine ve 6698 sayılı Kanunun 6. Maddesine aykırıdır.

Ayrıca, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununda, sağlık verileri için de öncelikle geçerli olan ve bütün kişisel verileri kapsayan, kişisel verilerin işlenmesinde uyulması zorunlu olan ilkeler arasında, **hukuka uygun olma ve işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma** da bulunmaktadır. Sağlık kuruluşunun Devlet'e karşı mali yükümlülüklerinin kontrolü amacıyla hastaların sağlık ve cinsel hayatlarına ilişkin verilerin işlenmesi hukuka uygun olmadığı gibi işlendikleri amaçla bağlantılı ve ölçülü de değildir.

Diğer yandan, sağlık kuruluşlarına yükümlülük tanımlayan yazıda dayanak alınan hükmün yürütmesi Danıştay tarafından durdurulmuştur.

Anayasa'nın 138. Maddesine göre "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." Aynı şekilde, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 28. Maddesine göre "Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez."

Yürütmesi durdurulmuş bir hükme dayanılarak işlem tesis edilmesi mümkün değildir, yukarıda belirtilen Anayasa ve 2577 sayılı Yasa hükümlerinin ihlali niteliğindedir.

./.

Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 27. Maddesinin hastaların sağlık verilerinin işlenmesini düzenleyen sekizinci fıkrasının yürütmesi Danıştay tarafından durdurulmuştur. Türk Tabipleri Birliği tarafından açılan davada Danıştay 15. Dairesi tarafından verilen, 2018/530 E. sayılı kararda "6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na göre sağlık gibi özel nitelikli verilerin işlenmesinde uyulacak önlemleri belirlemekle yetkili olan Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından bu alana ilişkin yeterli önlemler belirlenmeden ve mevzuat taslağı hakkında Kurul görüşü alınmadan tesis olunan dava konusu düzenlemede hukuka uyarlık bulunmamaktadır." gerekçesiyle Yönetmeliğin 27/8. maddesinin yürütmesi 15.01.2019 tarihinde durdurulmuştur.^[1]

Bu bakımdan, il sağlık müdürlükleri tarafından, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Dairesi Başkanlığı'nın 07.07.2020 tarih ve E.1157 sayılı yazısı ilgi tutularak sağlık kuruluşlarına gönderilen; Danıştay tarafından yürütmesi durdurulmuş olan Ayakta Teşhis Ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları hakkındaki yönetmeliğin 27. maddesinin sekizinci fıkrası temel alınarak muayenehanelerin "Muayenehane Bilgi Yönetim Sistemi" adlı bilişim sistemine entegre edilmesinin zorunlu olduğunu, yapılan iş ve işlemlerin (tedavi, ameliyat, muayene vb.) Muayene Bilgi Yönetim Sistemine kayıt edilmesinin 1 Eylül 2020 tarihine kadar sağlanması talep edilen yazı hukuka açıkça aykırıdır.

Bütün bunlardan başka, Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğinin Kapsam başlıklı 2. Maddesine göre "Bu Yönetmelik, ayakta teşhis ve tedavi hizmeti sunulan ve özel sağlık kuruluşu olarak tanımlanan tıp merkezleri, poliklinikler, laboratuvarlar, müesseseler ve muayenehaneler ile bu kuruluşların işletenlerini kapsar." Söz konusu tıp merkezleri, poliklinikler ve muayenehaneler genel tıp alanında faaliyet gösteren sağlık kuruluşlarıdır. Ağız ve diş sağlığı alanında faaliyet gösteren merkezler, poliklinikler ve muayenehaneler ise Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin kapsamındadır; bunlarla ilgili düzenlemeler de bu Yönetmelikte belirtilmiştir.

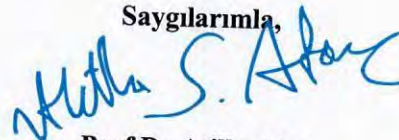
Bu bakımdan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğe dayanılarak, MBYS'ye entegre olmaları gerektiği belirtilen sağlık kuruluşları arasında özel diş muayenehaneleri, özel ağız diş sağlığı poliklinikleri ve özel ağız diş sağlığı merkezleri sayılamaz.

Sonuç olarak;

- Sağlık kuruluşlarının kayıt dışı ekonomik faaliyetlerini sınırlandırmak amacıyla hastaların sağlık verilerinin işlenmesi 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 4. ve 6. maddelerine aykırıdır.
- Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 27/8. Maddesinin yürütmesi Danıştay 15. Dairenin 15.1.2019 tarih ve 2018/530 E. sayılı kararıyla durdurulduğundan buna dayalı olarak sağlık kuruluşlarına yükümlülük getirilemez.
- Ayrıca, ağız ve diş sağlığı alanında faaliyet gösteren merkezler, poliklinikler ve muayenehaneler Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin kapsamında olmadığından bu Yönetmeliğe dayanılarak bu sağlık kuruluşlarına herhangi bir yükümlülük getirilmesi de mümkün değildir.

Konunun tarafınızdan ivedilikle yeniden değerlendirilmesini dileriz.

Saygılarımla,

Prof.Dr.Atilla Ataç
Türk Dişhekimleri Birliği
Genel Başkanı

[1] <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=11969&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

T.C.
DANIŞTAY
15. DAİRE
E. 2018/530
K. / T. 15.1.2019

İSTEMİN KONUSU :

1. 12/12/2017 tarihli ve 30268 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 3. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin 19. maddesinin 3. fıkrasının iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.
2. Anılan Yönetmeliğin 4. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin 27. maddesinin 8. fıkrasının iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.
3. Anılan Yönetmeliğin 5. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin Ek-1. maddesinin 16. fıkrasının iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.
4. Anılan Yönetmeliğin 5. maddesiyle asıl Yönetmeliğe eklenen Ek-1. maddesinin 18. fıkrasının iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.
5. Anılan Yönetmeliğin 8. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-9'daki 1 Sayılı Liste ve 2 Sayılı Listenin iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI :

Dava konusu Yönetmeliğin 3. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin 19. maddesinin 3. fıkrasına ilişkin olarak; yan dal uzmanı olan hekimlerin, sahip oldukları uzmanlık diplomalarına dayalı olarak özel hastanelerde mesleklerini icra etme olanaklarının yasal dayanağı olmaksızın sınırlandırıldığı, Bakanlığın konuyu hangi kriterlere göre değerlendireceği, bu değerlendirmeyi ne kadar süre içerisinde yapacağı hususlarına yer verilmediğinden hekimler yönünden yaratılan belirsizlik ve keyfi uygulamaların önünün açıldığı, özel sağlık kuruluşlarında çalışacak yan dal unvanına sahip bir hekimin çalışma izninin, kamudaki yan dal uzmanlığına sahip eğitici ihtiyacının bulunmaması koşuluna bağlı kılındığı, oysa yasalar ile atama usulü özel olarak belirlenmiş eğitici kadrolarına, kamu ile bağı bulunmayan hekimlerin doğrudan atanmasının söz konusu olmadığı, kişiler eğitici olmak istemezlerse zorla kamusal eğitim kadrolarına atanmalarının söz konusu olmayacağı, akademik kadrolar için aranan tek niteliğin de yan dal uzmanlığı olmadığı, Yasada tanınan hekimlik yetkisini normlar hiyerarşisine aykırı biçimde ortadan kaldıran, hukuki güvenlik ilkesini, hekimlerin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkını, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme hakkını ve çalışma hak ve özgürlüğünün özünü zedeleyen düzenlemede hukuka uyarlık bulunmadığı ileri sürülmektedir.

Dava konusu Yönetmeliğin 4. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin 27. maddesinin 8. fıkrasına ilişkin olarak; 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine hastanın rızası dahi aranmaksızın ve sınırsız biçimde sağlık verilerinin toplanması anlamına gelen dava konusu düzenlemenin tesis edildiği, 6698 Sayılı Kanun'un uygulanabilmesi için gereken kurum ve kurullar oluşturulmadan, bu Kurul tarafından

belirlenmesi gereken önlemler tanımlanmadan, veri sorumlusu sicili oluşturulmadan alana ilişkin düzenleme yapılmasının hukuka aykırı olduğu, dava konusu düzenlemede “Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Kişilerin Korunmasına Dair Sözleşme”de yer verilen istisnalardan hiçbirine yer verilmediği, sağlık politikalarına yön vermek için sağlık hizmeti verilerinin kişisel bilgilerden arınmış bir şekilde anonim hale getirilip toplanabileceği, dava konusu değişikliğin uygulamayı göstermekten uzak olduğu ileri sürülmektedir.

Dava konusu Yönetmeliğin 5. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin Ek-1. maddesinin 16. fıkrasına ilişkin olarak; bazı koşullarda hekimin diğer bir ilde çalışmasının söz konusu olabileceği ancak, bu hakkın koşullarının daima güncel olarak değerlendirilmesi ve düzenlenmesi gerektiği, Yönetmeliğin ise bu içerikten yoksun olduğu, söz konusu değişikliğin yeni bir hekim istihdamı yerine işverenin bir çok sorumluluktan kurtulması için ticari kaygılara dayalı olarak yapıldığı, birden çok ilde çalışmanın hekimin esas görevinin yanı sıra diğer ek görevlerinde de veriminin azalmasına ve mesleki uygulama sorunlarına yol açacağı, hekimin hastalarını takip edebilmesinin ve hastanın da hekime ulaşmasının zorlaşacağı ileri sürülmektedir.

Dava konusu Yönetmeliğin 5. maddesiyle asıl Yönetmeliğe eklenen Ek-1. maddesinin 18. fıkrasına ilişkin olarak; değişikliğin özel sağlık kuruluşlarında çalışan tabip/uzman tabiplerin başka bir özel hastanede çalışmasını nöbetle sınırlandırdığı, özel sağlık kuruluşunda nöbet tutabilmek için bir sağlık kuruluşunda çalışıyor olmanın zorunlu hale getirildiği, özel hastanelerde çalışanların nöbet dışında başka bir sağlık kuruluşunda çalışabilmesinin kurumsal sözleşmeye bağlı kılındığı, 1219 Sayılı Kanun'un [12.](#) maddesinde tanınan hakkın nöbetle sınırlandırılmasının mümkün olmadığı, düzenlemenin Yönetmeliğin Ek 1. maddesinin 2. fıkrasında yer alan hüküm ile de çeliştiği, bu hükmü örtülü bir biçimde yürürlükten kaldırdığı, maddede ayrıca özel hastane kadrosunda çalışan tabibin başka bir özel hastane ya da tıp merkezinde kısmi zamanlı çalışabilmesi için kurumsal sözleşme yapılmasının ve çalışacak hekimin muvafakat vermesinin gerekliliğinin düzenlendiği, söz konusu düzenleme ile hekimin iradesinin yok sayıldığı, bu şekilde çalışmanın işverenin iradesine bağlı kılındığı, özel hastane sahibinin zincir hastane veya anlaşmalı olduğu bir başka sağlık kuruluşu ile anlaşarak hekimin ikinci bir yerde çalışmasını zorunlu kılacağı, işten atılma tehdidi karşısında hekimin muvafakat vermemesinin olanaklı olmadığı, planlama amacıyla yapılan bu düzenlemenin bu amaca değil ticari kaygılara hizmet edeceği, parçalı istihdamına karar verilen hekimin mesai sonrası nöbet tutmak zorunda bırakılmasının angarya yasağının ihlali anlamına geldiği, bunun toplum sağlığını da tehdit edeceği ileri sürülmektedir.

Dava konusu Yönetmeliğin 8. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-9'daki 1 Sayılı Liste ve 2 Sayılı Liste'ye ilişkin olarak; tıbbın dinamik bir alan olduğu, sürekli değişim ve gelişim gösteren bu alanda yapılabilecek olan işlemlerin sayma yoluyla belirlenmesinin olanaklı olmadığı, yapılabilecek işlemleri sayma yoluyla gösteren düzenlemenin genel, sürekli ve soyut olamayacağı, bu haliyle çalışma hakkını ve sağlık hizmetlerine ulaşım hakkını sınırlayan bir metin olduğu, düzenlemenin hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerine dolayısıyla hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu, düzenleme yapılırken uzmanlık deneklerinden ve meslek örgütlerinden görüş alınmadığı, düzenlenmenin bilimsel bir çalışmaya dayanmadığı ileri sürülmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI :

Dava konusu Yönetmeliğin 3. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin 19. maddesinin 3. fıkrasına ilişkin olarak; dava konusu değişiklik ile Planlama İstihdam Komisyonu ibaresinin madde metninden çıkarıldığı, yapılan değişikliğin bundan ibaret olduğu, düzenlemenin amacının, yan dal insan kaynağının ülkemizde oldukça kısıtlı olması, yan dal uzmanlığı konusunda önceliğin yan dala ilişkin uzmanlık eğitimine verilmesinin gerekmesi ve yan dal uzmanlık eğitiminin kaliteli bir şekilde verilebilmesi için yeterli uzman kaynağının eğitim kurumlarında mutlaka sağlanması gerekliliği nedeniyle yan dal uzmanlık eğitiminin sürdürülebilirliğinin sağlanması olduğu, yan dal ve ana dalın birlikte çalışmasının ihtiyaç ve zorunluluk olduğu, hizmet gereği kamu hastaneleri ve üniversite hastanelerinde ana dal ve yan dal uzman kaynağının korunması gerektiği, düzenlemenin eğitim kurumlarında yan dal uzman insan gücünü korumak için yapıldığı, bu eğitim kurumlarının yan dal uzman ihtiyacı karşılandığında yan dal uzmanlarının özel sektörde ana dalda çalışabilecekleri, örneğin ülke ve ilde eğitici ihtiyacı bulunmayan algoloji gibi yan dallarda anadal uzmanlık kadrolarında çalışılmasına izin verildiği, düzenlemenin kamu yararı amacı güttüğü savunulmaktadır.

Dava konusu Yönetmeliğin 4. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin 27. maddesinin 8. fıkrasına ilişkin olarak; kanunkoyucu tarafından, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyenlerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları belirlemek üzere 6698 Sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği, bu Kanunla 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 47. maddesinin yeniden düzenlendiği, bu düzenlemelerin Anayasa Mahkemesince Anayasaya uygun bulunduğu, Anayasaya uygun bulunan bir Kanun hükmünün uygulanacağını gösteren Yönetmelik hükmünün uygulanmasının yargı kararı ile engellenemeyeceği, dava konusu düzenlemenin 6698 Sayılı Kanun'a yapılan atıftan ibaret olduğu, kişisel verilere yönelik yeni bir hüküm ihtiva etmediği, davacının iddia ettiğinin aksine hükmün yayımlandığı tarihte Kişisel Veriler Kurulu'nun oluşturulduğu, Kurul tarafından bu alana ilişkin önlemlerin belirlendiği savunulmaktadır.

Dava konusu Yönetmeliğin 5. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin Ek-1. maddesinin 16. fıkrasına ilişkin olarak; düzenleme ile özel sağlık kuruluşlarında meslek icrasının aynı il içerisinde sınırlandırılmayarak hekimlerin iller arasında çalışmalarına izin verildiği, hükmün hekimlerin aleyhine değil lehine olduğu, düzenlemenin 1219 Sayılı Kanun'un 12. maddesi hükmüne aykırı olmadığı, nitekim tabiplerin birden fazla sağlık kuruluşunda çalışmasına yönelik Yönetmelikte süre ve yer yönünden öngörülen kısıtlamaların 1219 Sayılı Kanun'un 12. maddesine aykırı bulunarak Danıştayca iptal edildiği savunulmaktadır.

Dava konusu Yönetmeliğin 5. maddesiyle asıl Yönetmeliğe eklenen Ek-1. maddesinin 18. fıkrasına ilişkin olarak; maddede nöbet ve kurumsal sözleşmeye ilişkin düzenleme yapıldığı, özel sağlık kuruluşlarında çalışan tabip ve uzman tabiplerin başka bir özel hastanede çalışmasının sadece nöbetle sınırlandırılmadığı, Yönetmeliğin Ek 1. maddesinin 2. fıkrası ile bulunduğu ilde birden fazla özel sağlık kuruluşunda çalışabilmelerine, Ek 1. maddenin 16. fıkrası kapsamında da iller arası çalışmalarına izin verildiği, bunların yanı sıra nöbet tutarak çalışmanın da hekimlerin lehine bir düzenleme olarak Yönetmeliğe eklendiği, ayrıca hüküm ile hekimlerin tıp merkezlerinde planlama kapsamında kadrolu çalışmaları halinde kurumsal sözleşme yaparak diğer özel sağlık kuruluşlarında çalışabileceğinin belirtildiği, hekimlerin çalışmasına yönelik herhangi bir kısıtlama getirilmediği, tüm tıp merkezlerinin sabitlenen kadroları doğrultusunda kadrolu çalışma halinde sözleşmeli çalışmanın da söz konusu olabileceğinin kurala bağlandığı, kurumsal sözleşmenin maksadının planlama kapsamındaki

kısıtlı tabip insan gücünün özel sektör içinde kullanılabilmesi ve böylece sağlık hizmeti sunumunda verimin, ulaşılabilirliğin ve kalitenin artması olduğu, bu çalışmanın hekimin bilgisi ve isteği dışında olmadığı, kurumsal sözleşme ve hekimin muvafakati şartının getirildiği, hükümde hekimlerin çalışma şartlarını zorlaştıran ya da ağırlaştıran bir düzenleme bulunmadığı, düzenlemenin kamu hizmeti gerekleri gözetilerek yapıldığı savunulmaktadır.

Dava konusu Yönetmeliğin 8. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-9'daki 1 Sayılı Liste ve 2 Sayılı Liste'ye ilişkin olarak; tıp merkezlerinde yapılabilecek ve yapılamayacak işlemler listesinin, ilgili cerrahi uzmanlık dallarından hekimlerin katılımıyla toplanan komisyon tarafından, Sağlık Uygulama Tebliği ekinde yer alan Ek-2/C ve Ek-2/B Listeleri ve Yönetmeliğin 23. maddesi hükmü baz alınarak belirlendiği, önceki düzenlemede de listenin sayma yoluyla belirlendiği ve bu düzenlemenin Danıştay incelemesinden geçerek hukuka uygun bulunduğu, listenin her bir uzmanlık dalından uzmanlar tarafından ayrı ayrı ve tıp merkezinin standartları esas alınarak belirlendiği, listenin sayma yoluyla belirlenmesinin belirlilik ilkesine uygun olduğu, konunun muhatapları için bilinebilir ve öngörülebilir olması gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ... DÜŞÜNCESİ : Yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onbeşinci Dairesince, Ara Kararına cevap alındıktan sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, Ara Kararı cevabının geldiği görülmüş olmakla yeniden incelendi, gereği görüldü:

KARAR : İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

15/02/2008 tarihli ve 26788 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin muhtelif maddelerinde 12/12/2017 tarihli ve 30268 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik yapılmıştır.

Bu değişiklik üzerine dava konusu düzenlemelerin iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında, idari işlemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verileceği kuralı yer almıştır.

Anayasanın 56. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu; üçüncü fıkrasında, Devletin, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenleyeceği; dördüncü fıkrasında da, Devletin, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getireceği hükmüne yer verilmiştir.

3359 Sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 1. maddesinde; kanunun amacının, sağlık hizmetleri ile ilgili temel esasları belirlemek olduğu, 2. maddesinde; Milli Savunma Bakanlığı hariç bütün kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzelkişileri ve gerçek kişileri kapsadığı, 3. maddesinin (a) bendinde; sağlık kurum ve kuruluşlarının yurt sathında eşit, kaliteli ve verimli hizmet sunacak şekilde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca, diğer ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak plânlanacağı, koordine edileceği, mali yönden destekleneceği ve geliştirileceği, (c) bendinde; bütün sağlık kurum ve kuruluşları ile sağlık personelinin ülke sathında dengeli dağılımı ve yaygınlaştırılmasının esas olduğu, sağlık kurum ve kuruluşlarının kurulması ve işletilmesinin bu esas içerisinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca düzenleneceği, (e) bendinde; tesis edilecek eğitim, denetim, değerlendirme ve oto kontrol sistemi ile sağlık kuruluşlarının tespit edilen standart ve esaslar içinde hizmet vermesinin sağlanacağı, (f) bendinde; herkesin sağlık durumunun takip edilebilmesi ve sağlık hizmetlerinin daha etkin ve hızlı şekilde yürütülmesi maksadıyla, ve bağlı kuruluşlarınca gerekli kayıt ve bildirim sisteminin kurulacağı, bu sistemin, e-Devlet uygulamalarına uygun olarak elektronik ortamda da oluşturulabileceği, bu amaçla, nca, bağlı kuruluşları da kapsayacak şekilde ülke çapında bilişim sistemi kurulabileceği, 9. maddesinin (c) bendinde; bütün kamu ve özel sağlık kuruluşlarının tesis, hizmet, personel, kıstaslarını belirlemeye, sağlık kurum ve kuruluşlarını sınıflandırmaya ve sınıflarının değiştirilmesine, sağlık kuruluşlarının amaca uygun olarak teşkilatlanmalarına, sağlık hizmet zinciri oluşturulmasına, hizmet içi eğitim usul ve esasları ile sağlık kurum ve kuruluşlarının koordineli çalışma ve hizmet standartlarının tespiti ve denetimi ile bu Kanunla ilgili diğer hususların Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle tespit edileceği belirlenmiştir.

663 Sayılı -dava konusu işlemlerin tesis edildiği tarihteki adıyla- ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin yine dava konusu işlemlerin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan haliyle 8. maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde; ilgili mevzuat çerçevesinde kişisel verilen korunmasına ve veri mahremiyetinin sağlanmasına yönelik düzenleme yapmak Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında sayılmış, 40. maddesinde ise; Bakanlık ve bağlı kuruluşların görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda idarî düzenlemeler yapabilecekleri hükmüne yer verilmiştir.

Anılan mevzuat hükümlerine dayanılarak, kaynak israfı ve atıl kapasiteye yol açılmaksızın ülke düzeyinde dengeli, verimli ve kaliteli sağlık hizmeti sunulmasını sağlamak üzere ayakta teşhis ve tedavi yapılan özel sağlık kuruluşlarının yapılandırılmaları, ruhsatlandırma işlemleri, faaliyetleri ve faaliyetlerine son verilmesi, denetimleri ve diğer hususlar ile ilgili usûl ve esasları düzenlemek amacıyla Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik 15/02/2008 tarihli ve 26788 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

12/12/2017 tarihli ve 30268 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile asıl Yönetmeliğin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Davanın durumu ve uyuşmazlığın hukukî niteliğine göre, 12/12/2017 tarihli ve 30268 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 3. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin 19. maddesinin 3. fıkrasının, 5. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin Ek-1. maddesinin 16. fıkrasının, 5. maddesiyle asıl Yönetmeliğe eklenen Ek-1. maddesinin 18. fıkrasının, 8. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-9'daki 1 Sayılı Liste ve 2 Sayılı Listenin yürütmesinin durdurulması istemine ilişkin olarak; 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde öngörülen koşulların bu aşamada gerçekleşmediği anlaşılmaktadır.

12/12/2017 tarihli ve 30268 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 4. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin 27. maddesinin 8. fıkrasının yürütmesinin durdurulması istemi incelendiğinde:

15/02/2008 tarihli ve 26788 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 27. maddesinin 8. fıkrasında; "Sağlık kuruluşları, istenecek tıbbi kayıtları, belirlenen formata uygun şekilde ve belirli aralıklarla Bakanlığa gönderir." hükmü yer almakta iken; dava konusu değişiklik ile, "Sağlık kuruluşları tarafından kayıt altına alınan kişisel sağlık verileri, 24/3/2016 tarihli ve 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa uygun bir şekilde işlenir ve Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun bir şekilde merkezi sağlık veri sistemine aktarılır. Bakanlık tarafından kurulan kayıt ve bildirim sistemine ve Bakanlıkça yapılacak diğer iş ve işlemlere esas olmak üzere, istenilen bilgi ve belgelerin Bakanlığa gönderilmesi zorunludur." şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Anılan değişiklik ile sağlık kuruluşları tarafından kayıt altına alınan kişisel sağlık verilerinin, 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa uygun bir şekilde işleneceği ve Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun bir şekilde merkezi sağlık veri sistemine aktarılacağı kuralına yer verilmiştir.

07/04/2016 tarih ve 29677 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan genel gerekçesinden de anlaşılacağı üzere, kişisel verilerin korunması konusunun pek çok sektörü ve kamu ya da özel kurumu ilgilendirmesi nedeniyle bir "çerçeve kanun" olarak hazırlanmıştır.

Bu Kanuna neden ihtiyaç duyulduğunu açıklayan genel gerekçede, Türk Ceza Kanunu'nun 135. ve devamı maddelerinde kişisel verilerin hukuka aykırı olarak elde edilmesi, kaydedilmesi veya ifşa edilmesi fiillerinin suç olarak düzenlendiği ve yaptırıma bağlandığı, ancak kişisel verilerin işlenmesine yönelik özel bir kanun bulunmaması sebebiyle, bu fiillerin ne zaman hukuka aykırı ne zaman hukuka uygun olduğunun belirlenmesinde tereddütler yaşandığı vurgulanmaktadır.

Ayrıca 2010 yılında Anayasa'nın 20. maddesinde yapılan düzenlemeyle kişisel verilerin korunması temel bir insan hakkı olarak güvence altına alınmış ve konuya ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği öngörülmüştür.

Genel gerekçede, kişisel verilerin korunmasına yönelik bir kanunî düzenleme olmamasının uluslararası ilişkiler açısından da sorunlar yarattığı, EUROPOL, EUROJUST gibi Avrupa kurumları ile ilişkilerin sekteye uğradığı, sağlık kuruluşlarınca tutulan kişisel verilerin güvenliğinin sağlanmasında yeterli yasal önlem olmamasının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince özel hayatın gizliliğine müdahale olarak kabul edildiği ve bu nedenle ihlal kararları verildiği belirtilmektedir. Yine genel gerekçede, bu Kanunun Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci açısından da önemine dikkat çekilmekte, Türkiye'nin, Avrupa Konseyi tarafından tüm üye ülkelerde kişisel verilerin aynı standartlarda korunması ve sınır ötesi veri akışı ilkelerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan 108 Sayılı "Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi"ne de 1981 yılından itibaren taraf olduğu ifade edilmektedir.

Bütün bu hususlardan anlaşılacağı üzere 6698 Sayılı Kanun, kişisel verilerin korunması konusunda önemli bir yasal boşluğu doldurmak amacıyla kabul edilen çerçeve niteliğinde bir yasal düzenlemedir. Genel gerekçede yer verilen şu tespit Kanun ile oluşturulan Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun genel kontrol ve denetleme işlevlerine dikkat çekmesi bakımından önemlidir: "Ülkemizde kişisel verilerin işlenmesi sürecini kontrol edecek ve denetleyecek bir kurum bulunmamaktadır. Bunun bir sonucu olarak halen kişisel veriler yeterli düzenleme ve denetime tabi olmaksızın, birçok kişi veya kurum tarafından kullanılabilmekte ve bu durum bazı hak ihlallerinin yaşanmasına sebep olabilmektedir."

Bu bağlamda, 6698 Sayılı Kanun'un 21. maddesi hükümlerine göre oluşturulan Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun görev ve yetkileri, aynı Kanun'un 22. maddesiyle belirlenmiştir. 22. maddenin 1. fıkrasının (h) bendinde "Diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hüküm içeren mevzuat tasarıları hakkında görüş bildirmek" hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un, "Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasında, dava konusu Yönetmelikle düzenlenen, sağlık verilerinin de özel nitelikli kişisel veri olduğu belirtilmiş; maddenin 4. fıkrasında, "Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır." hükmü getirilmiştir.

Anılan Kanun hükümleri çerçevesinde, Dairemizin 03/07/2018 tarihli Ara Kararı ile davalı idareden, kişisel verilere ilişkin dava konusu düzenleme yapılırken Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun görüşünün alınıp alınmadığı sorulmuş, davalı idare ara kararı cevabında, Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelik için Kişisel Verileri Koruma Kurumu'ndan görüş sorulduğu, 6698 Sayılı Kanun'un 22. Maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca tesis edilen Kurul kararı doğrultusunda Bakanlıklarına görüş bildirildiği, dava konusu düzenlemenin de bu görüş doğrultusunda yapıldığı yönünde açıklamada bulunmuştur.

Ara Kararı cevabı ekinde yer alan evraktan, 20/10/2016 tarihli ve 29863 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelik'te değişiklik yapılması düşünüldüğünden bahisle bu değişikliklere ilişkin olarak Kişisel Verileri Koruma Kurulu'ndan görüş istendiği ve Kurulun da bu değişikliklere yönelik davalı idareye görüş verdiği, bu görüşün dava konusu düzenlemeye yönelik verilmiş bir görüş olmadığı anlaşılmaktadır.

Buna göre, anılan Kanun hükümleri çerçevesinde, dava konusu düzenleme tesis edildiğinde özel nitelikli kişisel veri olarak kabul edilen sağlık verilerinin işlenmesinde alınması gerekli

olan önlemlerin Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından belirlenmediği ve Kanun'un 22. maddesinin 1. fıkrasının (h) bendine göre diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hüküm içeren mevzuat tasarıları hakkında Kurul görüşü alınmadan dava konusu düzenlemenin tesis edildiği görülmekte olup, bu yönüyle dava konusu Yönetmelik hükmünde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Nitekim, davalı idare tarafından, 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa istinaden hazırlanan Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelik 20/10/2016 tarihli ve 29863 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış, anılan Yönetmeliğin muhtelif maddelerinin ve tümünün yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle açılan davada, Dairemizin 06/07/2017 tarihli ve E.2016/10500 Sayılı kararı ile "Yukarıda yer verilen genel gerekçe ve Kanun hükümlerine göre, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun kişisel verilerin korunması konusunda genel nitelikte bir kontrol ve denetim yetkisine sahip olduğu, diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hükümler içeren mevzuat tasarıları hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulu'ndan görüş alınmasının şart olduğu, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun kontrol ve denetiminden geçirilmeksizin hazırlanan ve 20/10/2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren dava konusu düzenlemede bu nedenle mevzuata ve hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır." gerekçesiyle 20/10/2016 tarih ve 29863 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmeliğin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Bu durumda, 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na göre sağlık gibi özel nitelikli verilerin işlenmesinde uyulacak önlemleri belirlemekle yetkili olan Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından bu alana ilişkin yeterli önlemler belirlenmeden ve mevzuat tasarı hakkında Kurul görüşü alınmadan tesis olunan dava konusu düzenlemede hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Anılan düzenlemenin uygulanması halinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğmasına yol açacağı sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle,

1. 2577 Sayılı Kanun'un 27. Maddesinde öngörülen koşulların birlikte gerçekleşmiş bulunduğu anlaşıldığından, 12/12/2017 tarihli ve 30268 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 4. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin 27. maddesinin 8. fıkrasının YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA,

2. 2577 Sayılı Kanun'un 27. maddesinde öngörülen koşulların bu aşamada gerçekleşmediği anlaşıldığından, 12/12/2017 tarihli ve 30268 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 3. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin 19. maddesinin 3. fıkrasının, 5. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin Ek-1. maddesinin 16. fıkrasının, 5. maddesiyle asıl Yönetmeliğe eklenen Ek-1. maddesinin 18. fıkrasının, 8. maddesiyle değiştirilen asıl Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-9'daki 1 Sayılı Liste ve 2 Sayılı Listenin YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

3. Bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içinde İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere, 15/01/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ TURKISH DENTAL ASSOCIATION

GENELGE

Sayı : 001-1.1743

Konu : USS Veri Gönderimi Hakkında

Tarih : 07.12.2020

DİŞHEKİMLERİ ODASI BAŞKANLIĞI'NA,

Geçtiğimiz aylarda muayenehane, poliklinik ve merkezlere gönderilen yazılarla 1 Eylül 2020 tarihine kadar Muayene Bilgi Yönetim Sistemi'ne entegre olmaları gerektiğini bildiren yazılar gönderilmiş, anılan yazılara ilişkin olarak hastanın açık rızası olmadan sağlık verilerinin Sağlık Bakanlığına gönderilebilmesi için Bakanlığının talebinin tek başına hukuka uygunluk sebebi olmayacağı; sağlık verilerinin hastanın rızası olmaksızın merkezi sistemde toplanması için gerekli sebep, kapsam ve amacın açıkça belirtilmesi gerektiği ifade edilmişti.

Sağlık Müdürlüklerinin şimdi gönderdiği ekli benzer yazısıyla, tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında oluşturulan sağlık verilerinin Bakanlık tarafından oluşturulan sisteme aktarılmasının sebebi olarak "Sağlık Bakanlığı politikası" gösterilmektedir.

Bakanlık politikası, kişisel sağlık verilerinin toplanmasını hedefleyebilir. Ancak bu hedefe ulaşılabilmesi için 6698 sayılı Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması Kanununun 4. ve 6. Maddesine uygun düzenlemelerin yapılması; uygun sebep, amaç ve kapsamın açıklanması gereklidir. Bu bağlamda, 6698 sayılı Kanun'un 4. maddesine uygun olarak, bütün kişisel veriler gibi kişisel sağlık verileri de ancak belirli, açık ve meşru amaçlar için ve işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü biçimde işlenebilir; bu temel ilkelere aykırı veri işlemleri hukuka uygun kabul edilemez.

Sağlık Müdürlükleri tarafından gönderilen yazıda hastaların kişisel sağlık verilerinin işlenme sebebi olarak gösterilen *Bakanlık politikası* 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinde kişisel sağlık verilerinin hastanın rızası aranmaksızın işlenmesine izin veren amaçlar arasında yer almadığından söz konusu talebin yerine getirilmesine olanak bulunmamaktadır.

Meslektaşlarımızın kendilerine yapılacak tebligat üzerine ilgili makama verebilecekleri dilekçe taslağı ekte paylaşılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla,

Gülay Özdoğan
Türk Dişhekimleri Birliği
Genel Sekreteri

Ek:

- 1) T.C. İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'nün Yazısı (1 sayfa)
- 2) Dilekçe Taslağı (1 sayfa)

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

İSTANBUL İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - İSTANBUL
SAĞLIK BİLGİ SİSTEMLERİ BİRİMİ
01/12/2020 14:01 - 18499742 - 710.99 - E.2972

EK-1

Sayı : 18499742-710.99
Konu : USS Veri Gönderimi Yapmayan
Kurumlar Hk.

DAĞITIM YERLERİNE

Sağlık Bakanlığı politikası gereği tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında oluşturulan sağlık verilerinin web servisler aracılığıyla online (çevrim içi) toplanmasını, işlenmesini ve veri kalitesinin yükseltilmesini sağlayan sistematik ve işlevsel kayıt sistemini hizmete sunmuştur.

Bu politika doğrultusunda Müdürlüğümüz tarafından yapılan kontroller sonucunda ilçeniz sınırlarında bulunan sağlık tesislerinin 2019-2020 yılına ait Ulusal Sağlık Sistemi (USS) veri gönderimlerinin yapılmadığı tespit edilmiş olup ekte sunulmuştur. İlçe sınırlarınız içerisinde faaliyet gösteren sağlık tesislerinin veri gönderimlerinin kontrol edilerek **11.12.2020** tarihi mesai bitimine kadar tamamlanması ve resmi yazı ile tarafımıza bilgi verilmesi hususunda;

Gereğini ve bilgilerinizi arz/rica ederim.

e-imzalıdır.
Muhammet DOĞAN
Başkan

Ek: Veri Göndermeyen Kurumlar Tablosu (1 adet)

Gereği:
38 İlçe Sağlık Müdürlüğüne
Adalar Toplum Sağlığı Merkezine

Bilgi:
Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığına

Binbirdirek Mah. Peykhane Sok. No:8 PK.34122 Çemberlitaş/İSTANBUL
İstatistik ve Bilgi İşlem Birimi
Telefon: (0212) 6383000 Faks No:

e-Posta: turkan.gumus@saglik.gov.tr İnt.Adresi: <https://istanbulism.saglik.gov.tr/>

Bilgi için: Türkan GÜMÜŞ

SÜREKLİ İŞÇİ

Telefon No: (0 212) 453 07 75

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 195ed67b-da8e-4fa8-8f7a-2cd65e01dee0 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

**İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE,
....İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE,**

Konu : USS veri gönderimi hakkında.

Tarafıma gönderilen yazıyla 11.12.2020 tarihine kadar tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında oluşturulan sağlık verilerinin Bakanlık tarafından oluşturulan sisteme aktarılması gerektiği belirtilmektedir.

Anayasa'nın 20. Maddesine göre hastaların kişisel sağlık verilerinin paylaşılabilmesi/işlenebilmesi için ancak kanuni bir sebep olması gereklidir. 6698 sayılı Kişisel Sağlık Verilerine İlişkin Kanunun 6/3. Maddesine göre kişisel sağlık verileri ancak kanunda belirtilen amaçlarla (kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla) ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenebilir. Belirtilen amaçlar dışında sağlık verisinin işlenmesi için ilgilinin açık rızasının varlığı şarttır.

Tarafıma gönderilen yazıda, kişisel sağlık verilerinin paylaşılması isteğinin Sağlık Bakanlığı politikasının gereği olduğu vurgulanmıştır. Ancak *Bakanlık politikasının gereği* Yasa'da sayılan amaçlar arasında yer almamaktadır.

Hukuka uygun bir sebep olmaksızın hastaların kişisel sağlık verilerinin işlenmesi tazminat ve ceza sorumluluğuna neden olacağından, konunun hassasiyeti nedeniyle durumun tarafınızdan yeniden değerlendirilmesini bekler, ilgili talebin Yasa'ya uygun bir dayanağı gösterilemediğinden anılan talebin tarafımdan yerine getirilebilmesi mümkün bulunmadığını belirtmek isterim.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim. .././2020

.....

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
TURKISH DENTAL ASSOCIATION

GENELGE

Sayı : 001-1.1743

Konu : USS Veri Gönderimi Hakkında

Tarih : 07.12.2020

DİŞHEKİMLERİ ODASI BAŞKANLIĞI'NA,

Geçtiğimiz aylarda muayenehane, poliklinik ve merkezlere gönderilen yazılarla 1 Eylül 2020 tarihine kadar Muayene Bilgi Yönetim Sistemi'ne entegre olmaları gerektiğini bildiren yazılar gönderilmiş, anılan yazılara ilişkin olarak hastanın açık rızası olmadan sağlık verilerinin Sağlık Bakanlığına gönderilebilmesi için Bakanlığının talebinin tek başına hukuka uygunluk sebebi olmayacağı; sağlık verilerinin hastanın rızası olmaksızın merkezi sistemde toplanması için gerekli sebep, kapsam ve amacın açıkça belirtilmesi gerektiği ifade edilmişti.

Sağlık Müdürlüklerinin şimdi gönderdiği ekli benzer yazısıyla, tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında oluşturulan sağlık verilerinin Bakanlık tarafından oluşturulan sisteme aktarılmasının sebebi olarak "Sağlık Bakanlığı politikası" gösterilmektedir.

Bakanlık politikası, kişisel sağlık verilerinin toplanmasını hedefleyebilir. Ancak bu hedefe ulaşılabilmesi için 6698 sayılı Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması Kanununun 4. ve 6. Maddesine uygun düzenlemelerin yapılması; uygun sebep, amaç ve kapsamın açıklanması gereklidir. Bu bağlamda, 6698 sayılı Kanun'un 4. maddesine uygun olarak, bütün kişisel veriler gibi kişisel sağlık verileri de ancak belirli, açık ve meşru amaçlar için ve işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü biçimde işlenebilir; bu temel ilkelere aykırı veri işlemleri hukuka uygun kabul edilemez.

Sağlık Müdürlükleri tarafından gönderilen yazıda hastaların kişisel sağlık verilerinin işlenme sebebi olarak gösterilen *Bakanlık politikası* 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinde kişisel sağlık verilerinin hastanın rızası aranmaksızın işlenmesine izin veren amaçlar arasında yer almadığından söz konusu talebin yerine getirilmesine olanak bulunmamaktadır.

Meslektaşlarımızın kendilerine yapılacak tebligat üzerine ilgili makama verebilecekleri dilekçe taslağı ekte paylaşılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla,

Gülay Özdoğan
Türk Dişhekimleri Birliği
Genel Sekreteri

Ek:

- 1) T.C. İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'nün Yazısı (1 sayfa)
- 2) Dilekçe Taslağı (1 sayfa)

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

İSTANBUL İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - İSTANBUL
SAĞLIK BİLGİ SİSTEMLERİ BİRİMİ
01/12/2020 14:01 - 18499742 - 710.99 - E.2972

EK-1

Sayı : 18499742-710.99
Konu : USS Veri Gönderimi Yapmayan
Kurumlar Hk.

DAĞITIM YERLERİNE

Sağlık Bakanlığı politikası gereği tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında oluşturulan sağlık verilerinin web servisler aracılığıyla online (çevrim içi) toplanmasını, işlenmesini ve veri kalitesinin yükseltilmesini sağlayan sistematik ve işlevsel kayıt sistemini hizmete sunmuştur.

Bu politika doğrultusunda Müdürlüğümüz tarafından yapılan kontroller sonucunda ilçeniz sınırlarında bulunan sağlık tesislerinin 2019-2020 yılına ait Ulusal Sağlık Sistemi (USS) veri gönderimlerinin yapılmadığı tespit edilmiş olup ekte sunulmuştur. İlçe sınırlarınız içerisinde faaliyet gösteren sağlık tesislerinin veri gönderimlerinin kontrol edilerek **11.12.2020** tarihi mesai bitimine kadar tamamlanması ve resmi yazı ile tarafımıza bilgi verilmesi hususunda; Gereğini ve bilgilerinizi arz/rica ederim.

e-imzalıdır.
Muhammet DOĞAN
Başkan

Ek: Veri Göndermeyen Kurumlar Tablosu (1 adet)

Gereği:
38 İlçe Sağlık Müdürlüğüne
Adalar Toplum Sağlığı Merkezine

Bilgi:
Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığına

Binbirdirek Mah. Peykhane Sok. No:8 PK.34122 Çemberlitaş/İSTANBUL
İstatistik ve Bilgi İşlem Birimi
Telefon: (0212) 6383000 Faks No:

Bilgi için: Türkan GÜMÜŞ

SÜREKLİ İŞÇİ

Telefon No: (0 212) 453 07 75

e-Posta: turkan.gumus@saglik.gov.tr İnt. Adresi: <https://istanbulism.saglik.gov.tr/>

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 195ed67b-da8e-4fa8-8f7a-2cd65e01dee0 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

**İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE,
....İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE,**

Konu : USS veri gönderimi hakkında.

Tarafıma gönderilen yazıyla 11.12.2020 tarihine kadar tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında oluşturulan sağlık verilerinin Bakanlık tarafından oluşturulan sisteme aktarılması gerektiği belirtilmektedir.

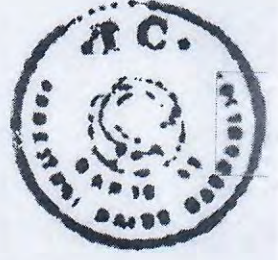
Anayasa'nın 20. Maddesine göre hastaların kişisel sağlık verilerinin paylaşılabilmesi/işlenebilmesi için ancak kanuni bir sebep olması gereklidir. 6698 sayılı Kişisel Sağlık Verilerine İlişkin Kanunun 6/3. Maddesine göre kişisel sağlık verileri ancak kanunda belirtilen amaçlarla (kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla) ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenebilir. Belirtilen amaçlar dışında sağlık verisinin işlenmesi için ilgilinin açık rızasının varlığı şarttır.

Tarafıma gönderilen yazıda, kişisel sağlık verilerinin paylaşılması isteğinin Sağlık Bakanlığı politikasının gereği olduğu vurgulanmıştır. Ancak *Bakanlık politikasının gereği* Yasa'da sayılan amaçlar arasında yer almamaktadır.

Hukuka uygun bir sebep olmaksızın hastaların kişisel sağlık verilerinin işlenmesi tazminat ve ceza sorumluluğuna neden olacağından, konunun hassasiyeti nedeniyle durumun tarafınızdan yeniden değerlendirilmesini bekler, ilgili talebin Yasa'ya uygun bir dayanağı gösterilemediğinden anılan talebin tarafımdan yerine getirilebilmesi mümkün bulunmadığını belirtmek isterim.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim. .././2020

.....

Davacılar ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyenler

- : 1- Türk Tabipleri Birliği
2- Türk Diş Hekimleri Birliği

Vekilleri

- : Av. Mustafa Güler, Av. Özgür Erbaş
Mebusevleri Mahallesi Anıt Caddesi No:6/7
Tandoğan (Anadolu Meydanı) Çankaya/ANKARA

Davalılar

- : 1- Sağlık Bakanlığı

Vekili

- : Av. Recep Aydın Güleç- Aynı yerde
2- Kişisel Verileri Koruma Kurumu
Nasuh Akar Mah. Ziyabey Cad. 1407 Sokak No:4
Çankaya/ANKARA

Vekili

- : Av. Yasemin Örs- Aynı yerde

İstemin Özeti

: 20.10.2016 tarihli ve 29863 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmeliğin, yetki unsuru yönünden tamamının, 4. maddesinin 1. fıkrasının (h), (n) ve (o) bentlerinin, 5. maddesinin 8. fıkrasının, 7. maddesinin 1. fıkrasının, 8. maddesinin 1. ve 3. fıkralarının, 9. maddesinin 1. fıkrasının, 11. maddesinin, 12. maddesinin ve 14. maddesinin 1. fıkrasının hukuka aykırı olmaları nedeniyle yürütmesinin durdurulması ve iptali istenilmektedir.

Sağlık Bakanlığı'nın Savunmasının Özeti

: Bakanlığın Anayasanın 20. maddesi ve 6698 sayılı Kanunun 6/3. maddesi hükümleri gereği kişisel sağlık verilerini merkezi sağlık veri sistemine zaten aktarabildikleri,

6698 sayılı Kanun m. 6/III hükümlerinin Anayasaya ve uluslararası Sözleşmelere aykırılığı iddiası hakkında;

Anayasa'nın 20 nci maddesinin üçüncü fıkrasında;

"Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usûller kanunla düzenlenir." hükmünün bulunduğu, dolayısıyla Anayasa'da konuya ilişkin olarak iki şart öngörüldüğü ve bu şartlardan herhangi birinin sağlandığı durumlarda kişisel verilerin hukuka uygun bir şekilde işlenmiş olarak kabul edileceğinin hüküm altına alındığı, "Kanunda öngörülmüş olma" halinin, kişisel verilerin hukuka uygun olarak işlenebileceği iki şarttan biri olarak belirlendiği, 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen "kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi" amaçları ile kişisel verilerin işlenmesinin, uluslararası sözleşme hükümlerine ve Anayasa'ya aykırılık teşkil etmediği, 108 sayılı Sözleşme'nin tarafı olan AB üyesi ülkelerin tamamında 1998 yılından itibaren geçerli olan 95/46 sayılı Direktifte de aynı amaçlarla kişisel verilerin işlenebileceğinin hüküm altına alındığı gibi, 2018 yılından itibaren geçerli olacak olan Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde de aynı amaçlarla kişisel verilerin, ilgili kişilerin açık rızası olmaksızın işlenebileceği, yukarıda sayılan amaçların, doğrudan

Anayasa'nın 20. maddesinde öngörülen kanun olan 6698 sayılı Kanun'da düzenlendiği, Anayasa uyarınca "kanunda öngörülmüş olma" halinin kişisel verilerin hukuka uygun olarak işlenebileceği hallerden olduğu için, bu amaçlarla kişisel verilerin işlenmesinde Anayasa'ya hiçbir aykırılık bulunmadığı,

6698 sayılı Kanun m. 6/IV uyarınca yeterli önlemlerin henüz belirlenmemiş olduğu iddiası hakkında:

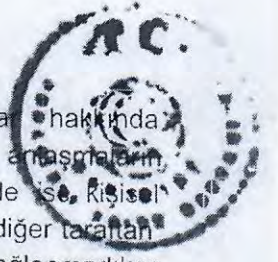
6698 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmiş olması ve 6. maddesinin dördüncü fıkrasında değinilen yeterli önlemlerin henüz belirlenmemiş olmasını, kişisel sağlık verilerinin Sağlık Bakanlığı tarafından işlenememesi için ileri sürmenin izahtan vareste olduğu, bu iddianın doğruluğunu savunmanın, özel nitelikli kişisel verilerden olan kişisel sağlık verilerinin yalnızca Sağlık Bakanlığı tarafından değil, aynı zamanda hiçbir kişi (hekim), kurum ve kuruluş (özel ve kamu sağlık tesisleri) tarafından işlenmemesini de beraberinde getireceği, ki bunun da ülkemizdeki tüm sağlık hizmetlerinin durması anlamına geldiği, hatta dernek üyeliğinin de özel nitelikli kişisel veriler arasında zikredilmiş olması göz önünde bulundurulduğunda, davacı Türk Tabipleri Birliği ile Türk Diş Hekimleri Birliği'nin kendi üyelerine ilişkin verileri işleyememesi, dernek üyesi olmaları gerekçesiyle üyelerine hiçbir iş ve işlemde bulunamayacağı, hiçbir şekilde iletişime geçemeyeceği ki bu durumun hayatın olağan akışına aykırı olduğu, nitekim, 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinin dördüncü fıkrasında öngörülen ve Kurul tarafından belirlenecek yeterli önlemlerin alınması şartının, yalnızca aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca istisnai hallerde işlenen özel nitelikli kişisel veriler için değil, aynı zamanda açık rıza ile işlenen özel nitelikli kişisel veriler için de geçerli olduğu, Kanun hükmünün yalnızca Sağlık Bakanlığını değil, özel nitelikli kişisel veri işleyen tüm gerçek kişiler ile özel hukuk ve kamu hukuku tüzel kişilerini bağladığı, dolayısı ile özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde gerekli olan yeterli önlemlerin Kurul tarafından henüz belirlenmemiş olması hususunu, kişisel sağlık verilerinin Sağlık Bakanlığı tarafından işlenememesi için bir gerekçe olarak sunmanın tutarlı hiçbir tarafı bulunmadığı,

6698 sayılı Kanun'un 7. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınmasının şart olduğu, bu yeterli önlemlerin Kurul tarafından yayımlandığı anda bu şartın aranmaya başlayacağı,

Kanun ve Yönetmeliğin 108 sayılı Sözleşmeye aykırılık iddiası hakkında:

Türkiye'nin, Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi'ne (108 sayılı Sözleşme), 28 Ocak 1981 tarihinde imza atmış olmasına rağmen, uzun bir süre Sözleşmeyi onaylanmadığı, Sözleşmenin nihayet 30.01.2016 tarihinde onaylandığı, 18.02.2016 tarihli ve 29628 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandığı, 108 sayılı Sözleşmenin, 6669 sayılı Kanun'un 2. maddesi gereği, Resmî Gazete'de yayımlandığı gün olan 18.02.2016 tarihinde yürürlüğe girdiği, Anayasa'nın 90. maddesinin 5. fıkrasında; "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7/5/20045170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır." hükmünün bulunduğu, madde metninden, usulüne göre yürürlüğe konulan 108 sayılı Sözleşme ile 6698 sayılı Kanun'un, aynı konuda farklı hükümler içermesi halinde 108 sayılı Sözleşme hükümlerinin esas alınacağına anlaşıldığı, bununla birlikte usulüne göre yürürlüğe konulan

milletlerarası anlaşmaların, Anayasa'ya üstünlüğünün bulunmadığı, bunlar hakkında Anayasa'ya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamamasının, bu anlaşmaların Anayasa'dan üstün olduğu anlamına gelmediği, Anayasa'nın 20. maddesinde "İçişleri Bakanlığı tarafından toplanan kişisel verilerin hangi hallerde işlenebileceğinin açık bir şekilde hüküm altına alındığı, diğer taraftan 108 sayılı Sözleşme'nin 6. maddesinde "iç hukukta uygun güvenceler sağlanmadıkça otomatik işleme tabi tutulmalarının yasaklandığı" verilerin yalnızca kişisel sağlık verileri olmadığı, ceza mahkumiyetine ilişkin kişisel verilerin de madde metninde vurgulandığı, bununla birlikte Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) kapsamında ceza mahkumiyetine ilişkin kişisel verilerin, uzun zamandır otomatik işleme tabi tutulduğu, dolayısı ile ülkemizin "iç hukukta uygun güvenceler sağlayamadığı" iddiasının doğru kabul edilmesi halinde, UYAP'ın da hukuki dayanaktan yoksun kalacağı,

Ayrıca, 108 sayılı Sözleşme'nin 9. maddesinde, "Devlet güvenliğinin korunması, kamu güvenliği, devletin mali menfaatleri veya suçların önlenmesi" gibi durumların varlığı halinde, Sözleşmenin 5, 6 ve 8 inci maddelerine sınırlama getirilebileceği hükmünün yer aldığı, dolayısı ile 108 sayılı Sözleşme'nin 9 uncu maddesinin, aralarında "kamu güvenliği"nin de bulunduğu bir takım sebeplerin söz konusu olduğu durumlarda, 6. maddenin sınırlandırılabilirliğini hüküm altına aldığı, bu yönüyle de 6698 sayılı Kanun ile Yönetmelik hükümlerinin, 108 sayılı Sözleşme ile uyumsuzluk arz etmediği,

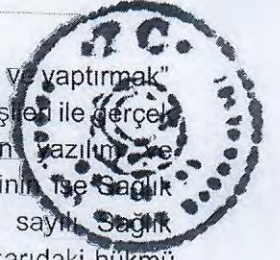
Amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ilkesine aykırılık iddiası hakkında:

Bakanlığın uygulama ve süreçlerinde, 6698 sayılı Kanun'un "Genel ilkeler" başlıklı 4. maddesinde belirtilen ilkelerin göz önünde bulundurulduğu ve bu ilkeleri ihlal edecek uygulamalardan kaçınıldığı, kişilerin sağlık verileri toplanmaksızın doğru sağlık politikaları oluşturmanın mümkün olmayacağı, büyük veri (big data) çağında bulunduğumuz günümüzün "petrolü"nü veri olduğu, gelişmiş ülkelerin çok büyük bütçeler ayırmalarına karşın başaramadıkları teknik alt yapının, Bakanlık tarafından emsallerine oranla çok daha küçük bütçelerle son derece başarılı bir şekilde hazırlandığı, bu teknik alt yapı ile son derece verimli analizler, istatistiksel çalışmalar yapıldığı, bu çalışmalarla kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi konularında emsalsiz faydalar sağlandığı, yalnızca Tip-II diyabetin ülkemize yıllık maliyetinin 15 milyar TL civarında olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu sistemlerin "devletin mali menfaatlerine" olan katkısının boyutunun da tartışılmayacak seviyede olduğu, tüm işlemlerin iz (log) kayıtlarının tutulduğu, yetkisiz erişimlerin her zaman görüntülenebildiği, toplanan verilerin USS'de anonim hale getirilerek tutulduğu, ancak ilgili kişinin e-Nabız profili oluşturması halinde kişi ile ilişkilendiriliği ve verilere yalnızca kişinin kendisi ile yetki verdiği üçüncü kişilerce erişilebildiği, sonuç olarak, ulusal ve uluslar arası düzenlemelerde öngörülen ilkelere riayet edildiği,

Merkezi sağlık veri sistemi ile ilgili iddialar hakkında:

Anayasa'nın 56. maddesinde "Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler. Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir." hükmünün bulunduğu, 663 sayılı KHK'nın 2. maddesinin birinci fıkrası ile herkesin bedenî, zihnî ve sosyal bakımdan tam bir iyilik hâli içinde hayatını sürdürmesini sağlama görevinin, Sağlık Bakanlığına verildiği, 663 sayılı KHK'nın 11. maddesinde "Kişisel sağlık verileri ile ülke düzeyinde sağlık durumu ve sağlık hizmetlerine

ilişkin veri ve bilgi akışını içeren her türden bilgi sistemleri ve projelerini yapmak ve yaptırmak" ve "Sağlık bilişimi ve teknolojisi alanında çalışacak kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin uyacakları kuralları belirlemek, uygulamak, gerektiğinde bunların yazılım ve ürünlerinin uygunluğuna karar vermek ve müelliflerini yetkilendirmek" görevlerini ise Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğüne tevdi edildiği, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, yukarıdaki hükmü destekler nitelikteki "Herkesin sağlık durumunun takip edilebilmesi ve sağlık hizmetlerinin daha etkin ve hızlı şekilde yürütülmesi maksadıyla, Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarınca gerekli kayıt ve bildirim sistemi kurulur. Bu sistem, e-Devlet uygulamalarına uygun olarak elektronik ortamda da oluşturulabilir. Bu amaçla, Sağlık Bakanlığınca, bağlı kuruluşları da kapsayacak şekilde ülke çapında bilişim sistemi kurulabilir." hükmünün yer aldığı Anayasa'nın 125. maddesinde; "Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idarî eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemez." hükmünün bulunduğu, yukarıda anılan hükümler uyarınca Bakanlığın, merkezi sağlık veri sistemi olan USS ile bu sisteme bağlı olarak çalışan e-Nabız'ın oluşturulduğu, her iki sistem de temelini kanuni düzenlemelerden aldığı,

Kamu kurumları arasında veri paylaşımının, Yönetmeliğin 8. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Protokol ile yapıldığı, hukuki düzenlemelere aykırı olan durumlarda veri aktarımı yapılmadığı, Protokol ile veri aktarımının ancak veri aktarımının hukuka uygun olduğu hallerde yapıldığı, hukuka uygun olmayan veri aktarımı taleplerinin Bakanlıkça birçok kez reddedildiği, veri aktarımı taleplerinin değerlendirilmesinde, 6698 sayılı Kanun'un 8. maddesinin göz önünde bulundurulduğu,

Davacının, 6698 sayılı Kanun'un 22. maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi gereği, kişisel verilere ilişkin hüküm içeren mevzuat taslaklarını hazırlarken Kurul'dan görüş alınmasının zorunlu olduğunu ifade ettiği, oysa Kanun'da böyle bir zorunluluğun bulunmadığı, ilgili hükümde, "Diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hüküm içeren mevzuat taslakları hakkında görüş bildirmek" hususunun, Kurul'un görev ve yetkileri arasında zikredildiği, bu hükmün, Yönetmeliğin çıkartılmasında Kurul'dan görüş alınmasının zorunlu olduğu anlamına gelmediği, ayrıca, Yönetmeliğin çıkartıldığı tarihte Kurulun henüz teşekkül etmediği, teşekkül etmeyen bir Kurul'dan görüş alınmasının da mümkün olmadığı, hatta Kanun'un Geçici Madde 1'in birinci fıkrası uyarınca en geç 07.10.2016 tarihinde oluşması gereken Kurulun, bu tarihten ancak aylar sonra oluştuğu, Yönetmeliğin ise 20.10.2016 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği,

İç hukukta gerekli güvencelerin sağlanmamış olduğu iddiası hakkında,

6698 sayılı Kanunun 07.04.2016 tarihi ile yürürlükte olduğu ve Anayasa'nın 20. maddesinde öngörülen hükmün bu Kanun ile yerine getirildiği, iç hukukta uygun güvencelerin sağlanması ön koşulunun yerine getirilmediğini iddia etmenin, yürürlükte olan Kanunu yok saymak anlamına geldiği,

Veri sorumlusunun kim olduğunun Yönetmelikte işaret edilmediğinin iddia edildiği, oysa veri sorumlusunun tanımına, Yönetmeliğin 4. maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde yer verildiği, Dünyanın hiçbir yerinde, konuya ilişkin hiçbir hukuki düzenlemede veri sorumlusunun kim olduğu somut olarak ifade edilmediği, hukuki düzenlemelerde böyle bir teknik bulunmadığı, bunun yerine veri sorumlusunun tanımına yer verildiği, veri

sorumlularının görev, yetki ve sorumlulukları ile kişisel verilerin işlenmesindeki rollerinin izah edildiği.

Davacının, Komisyon'un dayanağını yasalardan almadığını iddia ettiği, Kişisel Sağlık Verileri Komisyonunun Yönetmeliğin 12. maddesi uyarınca oluşturulduğu, Yönetmeliğin ise 6698 sayılı Kanun ile üzerinde değişiklik yapılan 663 sayılı KHK'nın 47. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca yürürlüğe konulduğu, Komisyonun yetki alanının sınırsız olmayıp, yalnızca Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşları ile bunların bünyesinde faaliyet gösteren ve birinci, ikinci ve üçüncü basamakta sağlık hizmeti sunmakta olan sağlık tesislerini kapsadığı, Komisyon'un görev ve yetki alanı kişisel sağlık verisi işleyen tüm gerçek kişiler ile özel hukuk ve kamu hukuku tüzel kişilerinden oluşuyor olsaydı davacının iddiasını yerinde bulmanın mümkün olabileceği, fakat Komisyon'un görev ve yetki alanının yalnızca Bakanlık ve bağlı kuruluşları ile bunların bünyesinde faaliyet gösteren ve birinci, ikinci ve üçüncü basamakta sağlık hizmeti sunmakta olan sağlık tesislerini kapsadığı, Bakanlığın kendi iç işleyişi ile ilgili süreçleri bakımından öngördüğü Komisyon'un "alana ilişkin meslek örgütlerinin katılımıyla oluşan bir oluşum olması" zorunluluğu bulunmadığı gibi, böyle bir Komisyon'un kurulması için kanun düzeyinde bir düzenleme ile öngörülmüş olma zorunluluğu da bulunmadığı savunulmuştur.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun Savunmasının Özeti : 6698 sayılı Kanunun 21. maddesi hükümlerine göre, Kişisel Verileri Koruma Kurulu üyelerinin seçimlerinin 12 Ocak 2017'de tamamlanabildiği, Yargıtay 1. Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ettikleri, 30 Ocak 2017'de Başkan ve 2. Başkanın seçildiği, dava konusu Yönetmeliğin yayımlandığı 20.10.2016 tarihinde henüz usulüne uygun olarak teşekkül etmemiş Kişisel Verileri Koruma Kurulunun Sağlık Bakanlığınca çıkarılan Yönetmeliğin hazırlanma sürecinde herhangi bir görüş, katkı, ya da değerlendirme yapma imkânının bulunmadığı, bu davada taraf sıfatını haiz olmadıkları,

6698 sayılı Kanunun Geçici 1. maddesinde, yer alan "...Bu Kanunun yayımı tarihinden önce işlenmiş olan kişisel veriler, yayımı tarihinden itibaren iki yıl içinde bu Kanun hükümlerine uygun hâle getirilir. Bu Kanun hükümlerine aykırı olduğu tespit edilen kişisel veriler derhâl silinir, yok edilir veya anonim hâle getirilir..." hükmü gereği veri sorumlularının kişisel verileri işleme faaliyetlerini Kanuna uyumlu hale getirebilmesi için öngörülen iki yıllık sürenin Kanunun yayım tarihi olan 07.04.2016'da başladığı; Kurulun henüz teşekkül etmemiş ve özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde veri sorumlularınca alınması gereken yeterli önlemlerin tespit edilmemiş olmasının diğer kurum ve kuruluşlarca kişisel verilere ilişkin hüküm içeren düzenleyici işlem yapılmasına engel teşkil etmeyeceği,

Anayasa'nın 20. maddesinin 3. fıkrasındaki, kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenlenmesi hükmünün, bu alanın yalnızca kanunla düzenleneceği anlamına gelmediği, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun, kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin düzenlenmesi amacıyla yürürlüğe girdiği; Kanunda temel ilkelerin düzenlendiği; Anayasanın 124. maddesinde belirtilen idarenin düzenleme yetkisi çerçevesinde anılan Kanuna istinaden Yönetmelikler çıkarılmasına hukuki bir engel bulunmadığı,

6698 sayılı Kanunun 6. maddesinde özel nitelikli kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenebileceği hallerin tahdidi olarak sayıldığı; bunların 108 nolu Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Kişilerin Korunmasına Dair Sözleşme ve 95/46 sayılı Direktifte yer alan hükümlere uygun olduğu, Anayasanın 20. maddesinde yer alan "kanunda öngörülen hallerde" şartının da 6698 sayılı Kanunun 6. maddesindeki

düzenlemeyle sağlandığı; anılan hüküm ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 47 maddesinin iptali talebinin de Anayasa Mahkemesi tarafından reddedildiği,

6698 sayılı Kanunun "veri sorumlusu" kavramını net olarak ortaya koyduğu; Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi ifade ettiğinin belirtildiği; Kanunun düzenlemesi karşısında Yönetmelikte farklı bir yorum yapılması mümkün olmayacağından bu hususa ilişkin tartışmaya mahal olmayacağı,

Kişisel verilerin işlenmesinde uyulması zorunlu ilkelerin 6698 sayılı Kanunun 4. maddesinde düzenlendiği; bu ilkelerden birinin "ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme" olduğu; işlendikleri amaç için gerekli olan azami sürenin tespitinde dikkate alınması gereken hususların 30.12.2017 tarihli ve 30286 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmeliğin 9. maddesinin 4. fıkrasında tek tek sayıldığı; Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesinde yer alan, "Kanunun 16 ncı maddesi gereğince Veri Sorumluları Siciline kayıt olmakla yükümlü olan veri sorumluları, kişisel veri işleme envanterine uygun olarak kişisel veri saklama ve imha politikası hazırlamakla yükümlüdür." hükmüne göre veri sorumlularının, veri saklama ve imha politikası, verilerin saklanması ve imhasına ilişkin yaptıkları işlemler ve saklama sürelerinin belirli ve Kanun ve Yönetmelikte öngörülen usul ve esaslara uygunluğu yönünden denetlenebilir olması açısından önem arz ettiği,

Kanunun 11. maddesinde ilgili kişinin haklarının sayıldığı; bunların arasında "7 nci maddede öngörülen şartlar çerçevesinde kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme" olduğu, buna göre ilgili kişinin, kişisel verilerinin silinmesini veya yok edilmesini isteme hakkının sınırsız olmayıp, Kanunun 7. maddesinde öngörülen şartlarla bu hakkın kullanılabilmesinin mümkün olduğu savunulmuştur.

Danıştay Tetkik Hakimi : Çiğdem DOĞAN

Düşüncesi : Kişisel Verileri Koruma Kurumu'ndan görüş alınmadan hazırlanan dava konusu düzenlemede mevzuata ve hukuka uygunluk bulunmadığından yürütmenin durdurulması isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onbeşinci Dairesince hasım konumuna alınan Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun da birinci savunması alındıktan sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmanın verildiği görülmüş olmakla incelenerek işin gereği görüldü:

Dava, 20.10.2016 tarihli ve 29863 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmeliğin muhtelif maddelerinin ve tamamının yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle açılmıştır.

Davacılar, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun uygulamasını belirlemekte yasa koyucunun asıl yetkiyi Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na verdiği, Kurumun karar organı olan Kişisel Verileri Koruma Kurulu'na da bu alana dair ülkesel uygulamanın

ilkelerini belirleme yetki ve görevi verildiği, dolayısıyla Türkiye'deki Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nun uygulanmasında temel ilkeler belirlendikten sonra ilgili alanların ihtiyacına ve özelliğine uygun düzenleyici işlemler yapılabileceği, Kanunun 6/4. maddesinde, "Özel nitelikteki kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır.", 16. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında, "(1) Kurulun gözetiminde, Başkanlık tarafından kamuya açık olarak Veri Sorumluları Sicili tutulur. (2) Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır..." hükümlerinin bulunduğu, henüz ne Kurum ne de Kurul oluşturulmadığı, bunun sonucu olarak verilerin işlenmesinde alınması gereken önlemlerin belirlenmediği, Veri Sorumluları Sicilinin oluşturulmadığı, 663 sayılı KHK'nın 47. maddesinin 6. fıkrasıyla Sağlık Bakanlığına verilen düzenleme yetkisinin bağlı yetki olduğu, takdir yetkisinin sınırının Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun belirleyeceği ilkeler olduğu, Kanunun 31. maddesindeki "Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Kurum tarafından yürürlüğe konulur." hükmü ile ikincil düzenleyici işlem yapma yetkisinin asıl olarak Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na verildiği, Kanunun 22. maddesine göre de Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan mevzuat taslağının Kurul'dan görüş alındıktan sonra çıkarılması gerektiği, bu nedenlerle bağlı yetkinin sınırlarına aykırı işlem olması nedeniyle yetki unsuru yönünden hukuka aykırı olan Yönetmeliğin tamamının iptalinin gerektiği,

Yönetmeliğin kişisel sağlık verileriyle ilgili bir takım iş ve işlemlere dair usul ve esasları belirlemek amacıyla çıkarılmasına karşın, kişisel sağlık verilerinin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleme yetkisinin veri sorumlusuna ait olduğunun belirtilmesiyle yetinildiği, bu kişinin niteliklerine dair bir belirleme yapılmadığı, veri sorumlusunun özel hukuk tüzel kişisi olup olamayacağı, böyleyse Kamu İhale Kanunu ve diğer mevzuat çerçevesinde hizmet alımı yapıp yapılamayacağının belirsiz olduğu, tüm kişisel sağlık verileriyle ilgili belirleme yapmaya dair bu denli büyük yetkilerle donatılan gerçek veya tüzel kişinin kim olacağı, bu kişinin veri işleyene yetkiyi nasıl devredeceğinin Yönetmelikle belirlenmediği, 6698 sayılı yasanın soyut düzenlemesinin tekrarıyla yetinildiği, bu nedenle 4. maddesinin 1. fıkrasının (n) ve (o) bentleri ile 11. maddesinin eksik düzenleme olması nedeniyle hukuka aykırı oldukları,

Yönetmeliğin, kişisel verilerin sınırsız olarak hiçbir ayırım yapılmadan merkezi sisteme aktarılmasına ve Bakanlığın da bu verileri diğer kamu kurum ve kuruluşlarına aktarabileceğine dair 5/8., 7/1., 8/1. ve 14/1. maddelerinin temel hakkın özüne zarar veren, amaçla uygun olmayan bir müdahale niteliğinde olduğu, kişisel sağlık verilerinin ancak sınırlı sebepler gerçekleştiğinde istisnai olarak işlenebileceği, Yönetmelikte ise bu ilkenin ters çevrilerek sağlık verilerinin işlenmesinin kural işlenmemesinin ise istisna sayıldığı, dayanak yasada böyle bir yetki verilmediği halde Bakanlığın elde ettiği verileri açık rıza aranmaksızın protokolle diğer kurumlarla paylaşabileceğinin düzenlendiği,

Yönetmeliğin 9. maddesinin 1. fıkrasında kişisel sağlık verilerinin silinmesini talep etme hakkına ölçüsüz sınırlama getirildiği, bunun yanı sıra resen silmeye dair herhangi bir düzenleme içermediği ve verilerin tutulmasına dair azami süre öngörmediği,

3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanunun 12. ve 13. maddelerinde Bakanlık ve bağlı kuruluşların merkez teşkilatındaki danışma, denetim ve yardımcı birimlerinin belirlendiği; 14. maddesinde, ilgili kuruluşlarda hizmet özelliklerine göre hangi danışma, denetim ve yardımcı birimlerin kurulacağı bu kuruluşların kuruluş kanunu veya statülerinde belirleneceğinin düzenlendiği; 39. maddesinde, Bakanlıklarda ve bağlı kuruluşlarda hizmetin kurul biçiminde yürütülmesi gerektiğinde, görevleri ve teşekkül tarzı kuruluş kanunlarında veya diğer kanunlarda gösterilmek kaydıyla sürekli kurullar kurulabileceğinin

düzenlendiği; dava konusu Yönetmelikle kurulan Kişisel Sağlık Verileri Komisyonuna, danışmanlık, denetim, anlaşmazlıkların çözülmesi ve veri aktarımı başvurularının değerlendirilmesi gibi çok önemli yetkiler verilmiş olmasına karşın 663 sayılı KHK'da böyle bir birim bulunmadığı,

Ayrıca, Komisyona tanımlanan görevin objektif biçimde yerine getirilebilmesi ile hastaların haklarının korunması bakımından Komisyon bileşiminin demokratik katılıma olanak verecek şekilde düzenlenmesi, ilgili meslek kuruluşları ile hasta hakları kuruluşlarının da Komisyona etkin katılımının sağlanmasının gerektiği, bütün bunlara aykırı olan Yönetmeliğin 4. maddesinin 1. fıkrasının (h) bendi ve 12. maddesinin iptalinin gerektiğini ileri sürerek, düzenlemenin yürütmesinin durdurulması ve iptalini istemektedirler.

07.04.2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan genel gerekçesinden de anlaşılacağı üzere, kişisel verilerin korunması konusunun pek çok sektörü ve kamu ya da özel pek çok kurumu ilgilendirmesi nedeniyle bir "çerçeve kanun" olarak hazırlanmıştır.

Bu Kanuna neden ihtiyaç duyulduğunu açıklayan genel gerekçede, Türk Ceza Kanunu'nun 135 ve devamı maddelerinde kişisel verilerin hukuka aykırı olarak elde edilmesi, kaydedilmesi veya ifşa edilmesi fiillerinin suç olarak düzenlendiği ve yaptırıma bağlandığı, ancak kişisel verilerin işlenmesine yönelik özel bir kanun bulunmaması sebebiyle, bu fiillerin ne zaman hukuka aykırı ne zaman hukuka uygun olduğunun belirlenmesinde tereddütler yaşandığı vurgulanmaktadır. Ayrıca 2010 yılında Anayasa'nın 20. maddesinde yapılan düzenlemeyle kişisel verilerin korunması temel bir insan hakkı olarak güvence altına alınmış ve konuya ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği öngörülmüştür.

Genel gerekçede, kişisel verilerin korunmasına yönelik bir kanuni düzenleme olmamasının uluslararası ilişkiler açısından da sorunlar yarattığı, EUROPOL, EUROJUST gibi Avrupa kurumları ile ilişkilerin sekteye uğradığı, sağlık kuruluşlarınca tutulan kişisel verilerin güvenliğinin sağlanmasında yeterli yasal önlem olmamasının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince özel hayatın gizliliğine müdahale olarak kabul edildiği ve bu nedenle ihlal kararları verildiği belirtilmektedir. Yine genel gerekçede, bu Kanunun Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci açısından da önemine dikkat çekilmekte, Türkiye'nin, Avrupa Konseyi tarafından tüm üye ülkelerde kişisel verilerin aynı standartlarda korunması ve sınır ötesi veri akışı ilkelerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan 108 sayılı "Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi"ne de 1981 yılından itibaren taraf olduğu ifade edilmektedir.

Bütün bu hususlardan anlaşılacağı üzere 6698 sayılı Kanun, kişisel verilerin korunması konusunda önemli bir yasal boşluğu doldurmak amacıyla kabul edilen çerçeve niteliğinde bir yasal düzenlemedir. Genel gerekçede yer verilen şu tespit Kanun ile oluşturulan Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun genel kontrol ve denetleme işlevlerine dikkat çekmesi bakımından önemlidir: "Ülkemizde kişisel verilerin işlenmesi sürecini **kontrol edecek** ve **denetleyecek** bir kurum bulunmamaktadır. Bunun bir sonucu olarak halen kişisel veriler yeterli düzenleme ve denetime tabi olmaksızın, birçok kişi veya kurum tarafından kullanılabilmekte ve bu durum bazı hak ihlallerinin yaşanmasına sebep olabilmektedir."

6698 sayılı Kanunun 21. maddesi hükümlerine göre oluşturulan Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun görev ve yetkileri, aynı Kanun'un 22. maddesiyle belirlenmiştir. 22. maddenin 1. fıkrasının (h) bendinde "Diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hüküm içeren mevzuat tasarıları hakkında görüş bildirmek." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un, "Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasında, dava konusu Yönetmelikle düzenlenen, sağlık verilerinin de özel nitelikli kişisel veri olduğu belirtilmiş; maddenin 4. fıkrasında, "Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır." hükmü getirilmiştir.

6698 sayılı Kanunun Geçici 1. maddesi hükmü uyarınca, Kanunun 21. maddesine göre oluşturulacak Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun, Kanunun Resmi Gazete'de yayımlandığı 7/4/2016 tarihinden itibaren altı ay içinde üyelerinin seçiminin tamamlanması gerekmekte iken, bu yasal gerekliliğin ancak 30.01.2017 tarihinde yerine getirilebildiği anlaşılmaktadır.

Davalıların savunmaları ve dosya içeriğinden, dava konusu Yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayımlandığı tarih olan 20.10.2016'da Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun henüz oluşturulmadığı, dolayısıyla 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrasında belirtilen yeterli önlemlerin Kurul tarafından belirlenmediği ve Kanun'un 22. maddesinin 1. fıkrasının (h) bendine göre diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hüküm içeren mevzuat tasarıları hakkında Kurul görüşü alınmadan dava konusu düzenlemenin tesis edildiği görülmektedir.

Yukarıda yer verilen genel gerekçe ve Kanun hükümlerine göre, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun kişisel verilerin korunması konusunda genel nitelikte bir kontrol ve denetim yetkisine sahip olduğu, diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hükümler içeren mevzuat tasarıları hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulu'ndan görüş alınmasının şart olduğu, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun kontrol ve denetiminden geçirilmeksizin hazırlanan ve 20/10/2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren dava konusu düzenlemede bu nedenle mevzuata ve hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, olayda 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 6352 sayılı Yasa ile değişik 27. maddesinin 2. fıkrasında sayılan koşullar gerçekleşmiş olduğundan yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne, 20.10.2016 tarihli ve 29863 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmeliğin yürütmesinin durdurulmasına, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi gün içinde İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere, 26/06/2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Kırdar
ÖZSOYLU

Üye
Hayrettin
KADIOĞLU

Üye
İbrahim
BERBEROĞLU

Üye
H. Neşe
SARI

Üye
İbrahim
TOPUZ

Gibidir

Davacılar ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyenler

- : 1- Türk Tabipleri Birliği
2- Türk Dişhekimleri Birliği

Vekili

: Av. Mustafa Güler
Mebusevleri Mahallesi Anıt Caddesi No:6/7 Tandoğan
(Anadolu Meydanı) Çankaya/Ankara

Davalılar

Vekilleri

- : 1- Sağlık Bakanlığı
: Av. Recep Aydın Güleç - Huk. Müş. Nurcan Akdeniz
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9
Çankaya /Ankara

Vekili

- 2- Kişisel Verileri Koruma Kurumu
: Av. Yasemin Örs
Nasuh Akar Mahallesi Ziyabey Cad. 1407 Sok. No:4
Çankaya/Ankara

İstemin Özeti

: 24/11/2017 tarih ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin tamamı ile anılan Yönetmelikle değiştirilen 20/10/2016 tarih ve 29863 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmeliğin; 5. maddesinin sekizinci fıkrasının, 7. maddesinin birinci fıkrasının, 8. maddesinin birinci fıkrasının iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

Savunmaların Özeti

: Dava konusu düzenlemenin üst normlara ve hukuka uygun olduğu, yürütmenin durdurulması isteminin ve davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi

: Tülay Güler

Düşüncesi

kabulü gerektiği düşünülmektedir.

: Yürütmenin durdurulması isteminin

TÜRK MİLLETİ ADINA

T.C.
DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE
Esas No : 2018/1490

Karar veren Danıştay Onbeşinci Dairesince davalı idarelerin birinci savunmaları alındıktan sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmaların verildiği görülmüş olmakla incelenerek işin gereği görüldü:

Dava, 24/11/2017 tarih ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin tamamı ile anılan Yönetmelikle değiştirilen 20/10/2016 tarih ve 29863 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmeliğin; 5. maddesinin sekizinci fıkrasının, 7. maddesinin birinci fıkrasının, 8. maddesinin birinci fıkrasının yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle açılmıştır.

Davacılar tarafından, Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmeliğin 20/10/2016 tarihinde yürürlüğe girdiği, Danıştay tarafından, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun görüşü alınmadan çıkartılmış olan Yönetmeliğin tamamının yürütmesi durdurulduğu, Danıştay kararları ile Yönetmeliğin yürütmesinin durdurulmasından sonra Bakanlığın, dava konusu Yönetmelik ile asıl Yönetmeliğin bir takım maddelerinde değişiklikler yaptığı, dolayısıyla dava konusu Yönetmeliğin, esasen halen yürütmesi durdurulmuş olan bir yönetmelikte yapılan kısmi değişikliklere ilişkin olduğu, ortada yürütmesi durdurulmuş bir Yönetmelik olduğuna göre böyle bir değişikliğin yapılmasının, hukuk sistemimizde geçerli bulunmayan bir Yönetmelik üzerinde değişiklik olması sebebiyle uygulanamaz nitelikte olduğu, dava konusu Yönetmeliğin bir bütün olarak hukuka aykırı olduğu,

Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından, sağlık verilerinin işlenmesinde alınacak önlemler belirlenmeden böyle bir yönetmelikle verilerin işlenmesinin hukuka aykırı olduğu, Kişisel Verileri Koruma Kurulunca henüz yaklaşık bir yıllık sürede çeşitli yayınlarla birlikte üç ayrı yönetmeliğin yayımlandığı, ancak, Kurul tarafından, özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesi için şart olan önlemlere ilişkin bir belirlemede bulunulmadığı, insanların sağlık ve cinsel yaşamlarına ilişkin en mahrem ve yaşam boyu değiştirilmesi mümkün olmayan bilgilerini içeren veri kümesini oluşturan özel nitelikli kişisel verilerin Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şartı yerine getirilmeden işlenmesine olanak sağlayan dava konusu Yönetmeliğin bir bütün olarak hukuka aykırı olduğu,

Sağlık kurum ve kuruluşlarının, Sağlık Bakanlığının ve bütün tarafların verileri işlerken 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 4. maddesindeki ilkelere uyma zorunluluğu olduğu, bu bağlamda, verilerin işlenmesinde özellikle "İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü, olma" ölçütüne uygun davranılması, bütün verilerin gönderilmesinin istenmesi yerine, toplanacak verilerin amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olarak belirlenmesi gerektiğinin tartışmasız olduğu, sağlık verilerinin tamamının istenmesinin meşru amaçla açıklanamayacağı,

Yönetmeliğin 5. maddesinin sekizinci fıkrasına göre sağlık hizmeti sunucularının, Kanunun emredici hükümleri ile Kurul ve Bakanlık tarafından belirlenen usul ve esaslara uygun

bir şekilde kişisel sağlık verilerini merkezi sağlık veri sistemine aktaracağı, bu düzenlemenin, sağlık verilerinin merkezi sağlık veri sistemine aktarılmasında Kanunun emredici hükümleri ile Kurul tarafından belirlenen usul ve esasların da dikkate alınacağını belirtmesi bakımından önceki kurala göre daha uygun olmakla birlikte kuralın özüne ilişkin hukuka aykırılığın devam etmekte olduğu, 7. maddenin birinci fıkrası ile 8. maddenin birinci fıkrasının ortak noktasının; kişisel sağlık verilerinin, hiçbir ayırım yapılmadan Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan merkezi sağlık veri sistemine aktarılması zorunluluğu ve Bakanlığın da bu verileri diğer kamu kurum ve kuruluşlarına aktarabileceğine ilişkin olduğu, sağlık hizmet sunucularına getirilen bu zorunluluğun kapsamını belirlemeye/sınırlamaya yarar hiçbir hükmün Yönetmelikte bulunmadığı, sağlık hizmet sunucularının kayıt yapma süresinin, bu kaydın standardının ne olduğunun belirlenmediği gibi hangi alt düzenleyici işlemle, hangi birim tarafından bu belirlemenin yapılacağını da belirtilmediği, buna karşın, Yönetmelikte, belirsiz yükümlülüğün ihlali halinde uygulanacak yaptırıma yer verildiği, bu haliyle Yönetmelikte, uyulması gereken ölçüyü değil, ama sınırsız ve ölçüsüz veri paylaşılması yükümlülüğüne uyulmaması halindeki yaptırımı belirlemekle yetinildiği,

Dava konusu Yönetmelikte, sağlık hizmeti sunumunda görevli kişilerin, ilgili kişinin sağlık verilerini ancak verilecek olan sağlık hizmetinin gereği ile sınırlı olmak kaydıyla işleyebileceğinin belirtildiği, ancak, sağlık hizmeti sunucularına getirilen bu sınırlamanın, bütün kaynaklardan gelen özel nitelikli kişisel verilerin toplandığı merkezi sisteme idarenin erişmesi bakımından söz konusu edilmediği gibi verilerin merkezi sisteme anonimleştirilerek gönderilmesinin de düzenlenmediği, sağlık hizmet sunucularına Bakanlıkça belirlenen standartlarda yazılım kullanma zorunluluğu getirildiği, bu yazılımları yapacak şirketlerin de Yönetmelik kapsamına alındığı; ancak, uyulması gereken standartların ne olduğu ve bunun kim ya da kimler tarafından belirleneceğine dair hükme Yönetmelikte yer verilmediği, yine sağlık hizmet sunucularına, kendilerine başvuran kişilere ait hangi verilerin, nasıl bir işleme tabi tutularak merkezi sisteme gönderileceğine dair kuralın da belirtilmediği, sağlık hizmet sunucularına getirilen aktarım zorunluluğu ile kişisel veri sahibine karşı sır saklama yükümlülükleri arasında bir denge kurulmadığı, bütün ülkenin sağlık verisinin, herhangi bir anonimleştirme yapılmadan bir merkezi sistemde tutulmasının yaratacağı sakıncanın açık olduğu, Yönetmeliğin kişisel verilerin sınırsız olarak merkezi sisteme aktarılmasına dair 5/8, 7/1 ve 8/1. maddesinin temel hakkın özüne zarar veren, amaçla uygun olmayan bir müdahale niteliğinde olduğu,

Kişisel sağlık verilerinin işlenmesini istisna değil, kural olarak belirleyen düzenlemenin hukuka aykırı olduğu, kişisel sağlık verilerinin işlenmesine olanak veren istisnaların sadece 108 sayılı Sözleşmenin 9. maddesinde sayılan haller olduğu, Sözleşmenin 25. maddesine göre taraf devletlerin bunları değiştirme takdirinin olmadığı, dolayısıyla burada belirlenen çerçeve ve amaç dışında kişisel sağlık verilerinin işlenmesinin açık kural ihlali olduğu, bu verilerin işlenemeyeceği, dava konusu Yönetmelikte, iç hukukta düzenlenmesiz zorunlu sayılan hususların hiçbirinin

düzenlenmediği, bu alanlara dair, açık, net, anlaşılabilir, çerçevesi belirli, uygulamaya yol gösterecek nitelikte bir düzenleyici işlem yapılmadığı, Yönetmeliğin 7. maddesinin birinci fıkrası ile 8. maddesinin birinci fıkrasındaki "sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla" ve "ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir" ibarelerinin, yapılan değişiklikle ilgili Kanun maddelerine atıf yapılmak suretiyle gizlendiği, ancak bu gizlemenin, 108 sayılı Sözleşmenin 6 ve 9. maddelerinde belirlenen açık yasağın ihlalini ortadan kaldırmadığı ileri sürerek düzenlemenin yürütmesinin durdurulması ve iptali istenilmektedir.

Kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemek amacıyla düzenlenen 24/03/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan genel gerekçesinden de anlaşılacağı üzere, kişisel verilerin korunması konusunun pek çok sektörü ve kamu ya da özelpk çok kurumu ilgilendirmesi nedeniyle bir "çerçeve kanun" olarak hazırlanmıştır.

Bu Kanuna neden ihtiyaç duyulduğunu açıklayan genel gerekçede, Türk Ceza Kanunu'nun 135 ve devamı maddelerinde kişisel verilerin hukuka aykırı olarak elde edilmesi, kaydedilmesi veya ifşa edilmesi fiillerinin suç olarak düzenlendiği ve yaptırıma bağlandığı, ancak kişisel verilerin işlenmesine yönelik özel bir kanun bulunmaması sebebiyle, bu fiillerin ne zaman hukuka aykırı ne zaman hukuka uygun olduğunun belirlenmesinde tereddütler yaşandığı vurgulanmaktadır. Ayrıca 2010 yılında Anayasa'nın 20. maddesinde yapılan düzenlemeyle kişisel verilerin korunması temel bir insan hakkı olarak güvence altına alınmış ve konuya ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği öngörülmüştür.

Genel gerekçede, kişisel verilerin korunmasına yönelik bir kanuni düzenleme olmamasının uluslararası ilişkiler açısından da sorunlar yarattığı, EUROPOL, EUROJUST gibi Avrupa kurumları ile ilişkilerin sekteye uğradığı, sağlık kuruluşlarınca tutulan kişisel verilerin güvenliğinin sağlanmasında yeterli yasal önlem olmamasının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince özel hayatın gizliliğine müdahale olarak kabul edildiği ve bu nedenle ihlal kararları verildiği belirtilmektedir. Yine genel gerekçede, bu Kanunun Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci açısından da önemine dikkat çekilmekte, Türkiye'nin, Avrupa Konseyi tarafından tüm üye ülkelerde kişisel verilerin aynı standartlarda korunması ve sınır ötesi veri akışı ilkelerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan 108 sayılı "Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi"ne de 1981 yılından itibaren taraf olduğu ifade edilmektedir.

Bütün bu hususlardan anlaşılacağı üzere 6698 sayılı Kanun, kişisel verilerin korunması konusunda önemli bir yasal boşluğu doldurmak amacıyla kabul edilen çerçeve niteliğinde bir yasal düzenlemedir. Genel gerekçede yer verilen şu tespit Kanun ile oluşturulan Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun genel kontrol ve denetleme işlevlerine dikkat çekmesi bakımından önemlidir:

"Ülkemizde kişisel verilerin işlenmesi sürecini kontrol edecek ve denetleyecek bir kurum bulunmamaktadır. Bunun bir sonucu olarak halen kişisel veriler yeterli düzenleme ve denetime tabi olmaksızın, birçok kişi veya kurum tarafından kullanılabilmekte ve bu durum bazı hak ihlallerinin yaşanmasına sebep olabilmektedir."

6698 sayılı Kanunun 21. maddesi hükümlerine göre oluşturulan Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun görev ve yetkileri, aynı Kanun'un 22. maddesiyle belirlenmiştir. 22. maddenin birinci fıkrasının (h) bendinde "Diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hüküm içeren mevzuat tasarıları hakkında görüş bildirmek" hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un, "Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları" başlıklı 6. maddesinin birinci fıkrasında, dava konusu Yönetmelikle düzenlenen, sağlık verilerinin de özel nitelikli kişisel veri olduğu belirtilmiştir; maddenin dördüncü fıkrasında, "Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır." hükmü getirilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; mülga 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8. maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi ile 47. maddesi ve 07/05/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine dayanılarak hazırlanan Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelik'in 20/10/2016 tarih ve 29863 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği ve anılan Yönetmelik ile; kişisel verilerin korunması ve veri mahremiyetinin sağlanmasına, kişisel sağlık verilerini toplama, işleme, aktarma, bu verilere erişim için kurulacak sisteme, kişisel sağlık verisi kaydı tutulan sistemlerin güvenliği ve denetimi ile sağlık hizmeti sunumundaki personel hareketlerinin Bakanlığa bildirilmesine ilişkin işlemlerde uyulacak usul ve esasların düzenlendiği,

Anılan Yönetmeliğin tamamının ve muhtelif maddelerinin iptali istemiyle davacılar Türk Dermatoloji Derneği ile Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından açılan davada, Dairemizin 06/07/2017 tarihli ve E:2016/10500 sayılı kararı ile Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmeliğin tamamının yürütmesinin durdurulmasına karar verildiği,

Söz konusu Karar gerekçesinde ise, "dava konusu Yönetmeliğin Resmî Gazete'de yayımlandığı tarih olan 20/10/2016'da Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun henüz oluşturulmadığı, dolayısıyla 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen yeterli önlemlerin Kurul tarafından belirlenmediği ve Kanun'un 22. maddesinin birinci fıkrasının (h) bendine göre diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hüküm içeren mevzuat tasarıları hakkında Kurul görüşü alınmadan dava konusu düzenlemenin tesis edildiği, Kanun'un genel gerekçesi ve Kanun hükümlerine göre, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun kişisel verilerin korunması konusunda genel nitelikte bir kontrol ve denetim yetkisine sahip olduğu, diğer kurum

ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hükümler içeren mevzuat tasarıları hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulu'ndan görüş alınmasının şart olduğu, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun kontrol ve denetiminden geçirilmeksizin hazırlanan ve 20/10/2016 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren dava konusu düzenlemede bu nedenle mevzuata ve hukuka uygunluk bulunmadığı" tespitlerine yer verildiği.

Ancak anılan kararın ardından davalı Sağlık Bakanlığı tarafından Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilen esas Yönetmeliğin muhtelif maddelerinde değişiklik yapılarak 24/11/2017 tarih ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandığı ve görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Anayasanın 138. maddesinin son fıkrasında "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez" kuralı yer almaktadır.

Öte yandan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usûlü Kanunun 28. maddesinde; "Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmayamecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez. Ancak, haciz veya ihtiyati haciz uygulamaları ile ilgili davalarda verilen kararlar hakkında, bu kararların kesinleşmesinden sonra idarece işlem tesis edilir." kuralına yer verilmiştir.

Bir düzenleyici işlemin iptaline karşı dava açılması durumunda yargı organlarının düzenleyici işlemin ilgili maddesinin yürütülmesinin durdurulması ve iptali yolunda verdiği kararlar sonucunda oluşan hukuksal boşluk nedeniyle o alanın yeniden düzenlenmesi ve hukuk devletinin gereği olarak idari yargı mercilerince verilen kararların, fiili ve hukuki imkânsızlık dışında gecikmeksizin yerine getirilmesi gerekmektedir. Aksine bir davranışın, yasama ve yürütme organları ile idarenin mahkeme kararlarına uymak zorunda oldukları yolundaki Anayasanın 138. maddesine aykırı olacağı açıktır. Böylece idarenin, uygulanmasında maddi ve hukuki imkânsızlık bulunanlar dışında yargı kararlarını "aynen" ve "gecikmeksizin" uygulamaktan başka bir seçeneği bulunmamaktadır. Başka bir deyişle, yargı kararlarının uygulanması bakımından idare "bağlı yetki" içerisinde bulunmaktadır.

Davalı idare savunmasında; 6698 sayılı Kanun uyarınca Kişisel Verileri Koruma Kurulu üyelerinin ancak 2017 yılının Ocak ayında belirlenebildiği ve bu nedenle Esas Yönetmelik hakkında Kurul görüşünün alınmasının mümkün olmadığı, Kişisel Verileri Koruma Kurulu üyelerinin belirlenmesini müteakip görüşmelere başlandığı, Yönetmelik hakkında Kurul üyelerinden şifahi görüşlerin alındığı, toplantılarda dile getirilen görüşler çerçevesinde Yönetmeliğin revize edilmesine yönelik çalışmalara başlanıldığı, hazırlanan Esas Yönetmelikte değişiklik yapmak üzere hazırlanan Yönetmelik Taslağının Kişisel Verileri Koruma Kuruluna

gönderildiği ve görüşünün alındığı, Kurul görüşü çerçevesinde revize edilen Taslağın Kurula ikinci kez gönderildiği ve görüşlerin tamamının Taslağa yansıtıldığı ve Esas Yönetmelik'te gerekli değişikliklerin yapıldığı, Esas Yönetmelik hakkında açılan davada henüz yürütmenin durdurulması kararı verilmeden önce kararda gerekçe gösterilen "Kurul'dan görüş alınmamış olması" eksikliğinin giderilmesine yönelik çalışmalara başlanmış olduğu, yürütmenin durdurulması kararının verildiği 06/07/2017 tarihinden önce Kurul görüşü alındığı, dolayısı ile yürütmenin durdurulması kararı henüz verilmeden, gecikmeksizin işlem tesis edildiği ve yürütmenin durdurulması kararının gereğinin yerine getirildiği, eksik bulunan hususun tamamlanmış olduğu iddia edilmekte ise de, Dairemizce verilen yürütmenin durdurulması kararı üzerine Kişisel Verileri Koruma Kurulundan görüş alınarak oluşturulduğu iddia edilen yeni bir Yönetmeliğin Resmî Gazete'de yayımlanmadığı, hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilen Esas Yönetmelikte yapılan kısmi değişiklik metninin yayımlandığı görülmektedir.

Buna göre, bir düzenlemenin tamamının yürütülmesinin durdurulması veya iptal edilmesi üzerine, bu kararın gereğini yerine getirecek yeni bir düzenleme yürürlüğe konulmadığı sürece, önceki düzenlemede kısmi değişiklikler yapılmak suretiyle hukuka aykırılığı saptanmış olan düzenlemenin canlandırılması hukuken mümkün değildir. Zira düzenlemenin tamamının yürütülmesinin durdurulması veya iptali üzerine bu düzenlemede kısmen değişikliğe gidilmesi durumunda, değiştirilmeyen hükümlerin hukuken sakat olacağı da açıktır.

Bu durumda, Anayasada ve 2577 sayılı Kanun'da yer alan emredici kurallar karşısında, idarenin, yürütmenin durdurulması kararının gereğini yerine getirecek şekilde düzenleme yapması gerekirken, maddi ve hukuki koşullara göre uygulanabilir nitelikte olan bir yargı kararını aynen ve gecikmeksizin uygulamaktan kaçınarak, hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilen Yönetmelikte kısmi değişiklikler yapılarak yürürlüğe konulmasında hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Açıklanannedenlerle, olayda 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 4001 sayılı Yasa ile değişik 27. maddesinin ikinci fıkrasında sayılan koşullar gerçekleşmiş olduğundan yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne, 24/11/2017 tarih ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin yürütmesinin durdurulmasına, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi gün içinde İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere 09/10/2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Kırdar	Hayrettin	İbrahim	İbrahim	Ali
ÖZSOYLU	KADIOĞLU	BERBEROĞLU	TOPUZ	ÇOPUR